

JAAARREKENING 2017

STICHTING ATD VIERDE WERELD NEDERLAND

Mensenrechtenbeweging met de armsten

ATD
VIERDE WERELD

Wij geloven in een wereld zonder armoede en uitsluiting

We geven een stem aan mensen die geen stem hebben. We zetten de kennis en de ervaring van de armsten in om samen de politiek en de samenleving te beïnvloeden.

Extreme armoede is een schending van de mensenrechten. Wij willen er voor zorgen dat iedereen deze mensenrechten krijgt.

De allerarmsten willen betrokken zijn bij de ontwikkeling, de uitvoering en de evaluatie van beleid voor een samenleving zonder uitsluiting. Hiervoor werken wij wereldwijd samen met alle mogelijke organisaties.

GOED DOEL

Stichting ATD Vierde Wereld Nederland

Regentesseplein 13, 2562 EV Den Haag

Postbankrekening: NL27INGB000275.22.00

www.atd-vierdewereld.nl

JAARREKENING 2017

INHOUD		Bladzijde
BESTUURSVERSLAG OVER DE FINANCIËLE GANG VAN ZAKEN IN 2017		3
A	Naam en zetel van de Stichting	3
B	Het Algemeen Bestuur	3
C	Uitgangspunten	4
D	Activiteiten	6
E	Personeel	11
F	Algemene onderwerpen	12
G	De exploitatie	13
H.	De activa op de staat van bezittingen en schulden en het beleggingsbeleid	16
I.	De passiva op de staat van bezittingen en schulden	17
J.	Werkzaamheden van het bestuur	19
K.	Vooruitzichten	19
L.	Goedkeuring jaarrekening 2017	20
JAARREKENING 2017		
1.1	Balans	21
1.2	Staat van Baten en Lasten	22
1.2.1	Baten	22
1.2.2	Bestedingen aan doelstellingen	22
1.2.3	Kosten werving baten	22
1.2.4	Kosten beheer en administratie	22
1.3	Toelichting waarderingsgrondslagen	23
1.3.1	Algemeen	23
1.3.2	Balans	23
1.3.3	Grondslagen bepaling overschotten en tekorten	23
1.4	Toelichting op de balans	24
1.4.1.1	Immateriële Vaste Activa	24
1.4.1.2	Materiële Vaste Activa	24
1.4.1.3	Vorderingen	24
1.4.1.4A	Beleggingen per fonds	25
1.4.1.4B	Beleggingen per risicogroep	25
1.4.1.5	Liquide middelen	25
1.4.2.1	Reserves en fondsen	26
1.4.2.2	Kortlopende schulden	26
1.5	Toelichting op de Staat van Baten en Lasten	28
1.5.1	Baten uit eigen fondsenwerving	28
1.5.2	Giften met bestemming	28
1.5.3	Subsidies	28
1.5.4	Baten beleggingen	28
1.5.5	Overige baten	28
2.0	Nadere specificaties van de baten en lasten	29
3.0	Niet uit de balans blijvende verplichtingen	30
4.0	Doel en aard van de activiteiten	31
Bijlage 1:	Specificatie en verdeling van kosten naar bestemming	32
Bijlage 2:	Verantwoordingsverklaring	33
Bijlage 3:	Jaarplanning 2018	36
Bijlage 4:	Begroting 2018	38

CONTROLEVERKLARING

A. Naam en zetel van de stichting

Op 14 november 1971 nam Joseph Wresinski (1917-1988), Fransman en priester en de grondlegger van de internationale beweging ATD Vierde Wereld, samen met een groep Nederlanders het initiatief om de 'Stichting ATD Vierde Wereld Nederland' op te richten. Haar prioriteit is aandacht voor, betrokkenheid bij en zeggenschap voor de armste en meest vergeten mensen en gezinnen in onze samenleving.

Stichting ATD Vierde Wereld Nederland is gevestigd in de gemeente Den Haag en staat ingeschreven in het stichtingenregister van de Kamer van Koophandel van Haaglanden, onder nummer 41151492. De stichting is bij beschikking d.d. 9 september 2008 door de Belastingdienst (wederom) aangemerkt als Algemeen Nut Beogende Instelling (A.N.B.I.). Bij brief van 2 november 2006 werd de stichting door de Inspecteur van belastingen tevens aangemerkt als instelling van sociale of culturele aard en daarmee vrijgesteld van de heffing van omzetbelasting, een en ander op basis van artikel 11, eerste lid, letter f, van de Wet op de omzetbelasting 1968 (het betreft een vernieuwing van de erkenning van 1995).

De stichting is door het Centraal Bureau Fondsenwerving te Amsterdam, een onafhankelijke stichting, die toezicht houdt op de inzameling van geld voor goede doelen, (in het vervolg met CBF afgekort) sinds het jaar 2000 erkend als 'Keurmerkhouders'. Sinds 2012 beschikt Stichting ATD Vierde Wereld Nederland over het CBF-Certificaat van wat nu Erkend Goed Doel wordt genoemd.

B. Algemeen Bestuur

Conform het gestelde in artikel 5 van de statuten van de stichting bestaat het bestuur uit een door het bestuur te bepalen aantal van tenminste 5 en ten hoogste 15 leden. Alle leden zijn natuurlijke personen. Met uitzondering van de secretaris-generaal van de internationale beweging ATD Vierde Wereld, die ambtshalve lid is van het bestuur, worden bestuursleden door het bestuur benoemd voor de tijd van 3 jaar. Ieder jaar treedt een derde van het aantal zitting hebbende bestuursleden af overeenkomstig een volgorde van aantreden, welke wordt bepaald door de volgorde van benoeming.

Op 31 december 2017 had het bestuur de volgende samenstelling:

voorzitter: dhr. mr. D. L. van der Lecq aftredend in juni 2018

secretaris: mevr. W.M.C. van Paassen aftredend in juni 2020

penningmeester: dhr. drs. A.L.J. Flapper aftredend in juni 2018

leden: dhr. mr. A.F.C.M. Redegeld aftredend in juni 2018

 mevr. I.M.G. Pypaert-Perrin aftredend in juni 2021

Mevr. I.M.G. Pypaert-Perrin is als algemeen secretaris van de internationale beweging op grond van artikel 5, lid 3 van de statuten van de stichting sinds september 2012 ambtshalve lid van het bestuur van de stichting.

Tussen de bestuursleden bestaan geen nauwe familie- of daarmee vergelijkbare relaties. De bestuursleden vervullen geen nevenfuncties, die onverenigbaar zijn met hun bestuursfunctie en vervullen hun bestuurstaken onbezoldigd.

C. Uitgangspunten

“Ieder mens als zodanig heeft een fundamentele en onvervreembare waarde die zijn menselijke waardigheid uitmaakt. ”

De Stichting ATD Vierde Wereld streeft naar de verwezenlijking van alle mensenrechten in hun ondeelbaarheid voor alle mensen. Zij wil naast de armsten staan en opkomen voor hun gelijkwaardigheid en de samenleving zodanig beïnvloeden, dat de rechten van de armsten worden onderkend, gerespecteerd en gerealiseerd.

De stichting baseert zich volgens haar statuten op de fundamentele uitgangspunten van de internationale beweging ATD Vierde Wereld en met name:

“Ieder mens als zodanig heeft een fundamentele en onvervreembare waarde die zijn menselijke waardigheid uitmaakt. Welke zijn leef- of denkwijze, maatschappelijke of economische positie, of afstamming ook moge zijn, ieder mens – en met name de arme mens - behoudt geheel deze wezenlijke waarde die hem op één lijn stelt met alle andere mensen. Deze waarde verleent een ieder hetzelfde onvervreembare recht in vrijheid te handelen voor zijn eigen welzijn en dat van anderen. Waar mensen gedoemd zijn in armoede te leven, worden de rechten van de mens geschonden. Zich verenigen om die rechten te doen eerbiedigen is een dure plicht.”

Gemeenschappelijke ambities 2013-2017: Samen voor waardigheid.

In 2017 zijn wij doorgegaan met waar wij sinds 2013 aan werken; het geven van een stem aan de armsten in onze steden en wijken, omdat wij uit ervaring weten dat als zij hun talenten kunnen benutten zij ook de schaamte, de angst en het onrecht kunnen doorbreken. Omdat zij zich uitspreken, kunnen wij met hen de rechten die de armsten ontberen in kaart brengen en o.a. de politiek wijzen op haar verantwoordelijkheid. Onze focus lag ook in 2017 op het inzetten van de ervaringsdeskundigheid van de armsten waarbij wij veel van hun kennis konden leren.

Zo hebben wij weer veel mensen bijeen kunnen brengen op ons ontmoetingscentrum 't Zwervel in Wijhe en elders in het land waar wij samen de woorden en de dialoog zochten. Zo zijn wij in staat om met iedereen mee te denken en actief te zijn en te blijven in de samenleving. De afgelopen jaren zijn wij lokaal, nationaal en ook in Europees verband aan het werk om onze gemeenschappelijke ambities ook te delen met andere organisaties, zodat ons bereik en onze invloed echt zijn weerslag vindt in de samenleving. Wij merken dat andere organisaties zich aansluiten en bijvoorbeeld de focus t.a.v. het inzetten van ervaringsdeskundigen in armoede overnemen. Wij ondersteunen dan ook van harte de opleidingen die starten voor ervaringsdeskundigen en heten hen bijvoorbeeld welkom op ons ontmoetingscentrum.

Een samenvatting van de problematiek: De afgelopen jaren hebben wij te maken gehad met een ingrijpende crisis (milieu, economisch en politiek). Deze heeft de bevolking die in extreme armoede leeft het meest getroffen. Ofschoon in 2017 het economisch herstel doorzette, bleef armoede grote delen van de samenleving treffen en werd duidelijk dat veel mensen in langdurige armoede de kansen, die een herstellende economie zou moeten bieden, niet konden benutten. Hierdoor is de situatie van de mensenrechten voor deze groep achter gebleven en nog slechter geworden. Leidende politieke partijen willen deze groep uit electoraal oogpunt niet graag benoemen en de stem van de armsten blijft daardoor onvoldoende gehoord in de samenleving. Zo blijft de afstand tussen mensen die in extreme armoede overleven en anderen helaas nog groeien. Wij zien dat het geweld van extreme armoede, onwetendheid, ontberingen en minachting mensen nog steeds gevangen houdt in een dusdanige stilte, dat zij eraan twijfelen of zij nog wel deel uitmaken van de menselijke

gemeenschap. Maar deze gezinnen in armoede hebben ervaring en kennis die belangrijk is om te delen. Kennis en ervaring waaraan onze samenleving dringend behoefte heeft.

Ons hoofddoel: Op zoek gaan naar de mensen die geen inbreng hebben.

“Samen voor waardigheid” betekent dat er met alle mensen rekening wordt gehouden als er besluiten worden genomen die invloed hebben op de mensheid. Waardig handelen betekent dat wij kansen moeten scheppen voor de wereld. Een wereld waarin niemand wordt achtergelaten, waar projecten en beleid mensen samenbrengen in plaats van hen te verdelen, waar ongelijkheid kan worden teruggedrongen en waar wij dichterbij de idealen van recht, vrijheid en vrede komen. Dit hoofddoel is een kompas voor alles wat wij ondernemen, voor onszelf, voor onze samenwerking met partners, of waar ieder van ons bij betrokken kan zijn.

*"Voor elkaar zorgen is in het landsbelang. Nu wordt alles je onthouden en achtervolgt het verleden je. Mensen moeten de kans krijgen om hun hele verhaal te vertellen."*¹

Onze eerste prioriteit: Bouwen aan kennis en toegankelijk onderwijs – elk stel hersenen telt.

Onderwijs voor mensen van alle leeftijden blijft een prioriteit over de gehele wereld en ook in Nederland, omdat dit nog lang niet is bereikt. Omdat mensen in situaties van extreme armoede niet de kans gegeven wordt om uiting te geven aan hun eigen ervaring, kunnen zij niet bijdragen aan projecten die hen betreffen. Verspillen van de intelligentie van mannen, vrouwen, jongeren en kinderen die in armoede leven is een ernstige vorm van discriminatie en een enorme verspilling voor de samenleving. Hun intelligentie zou eraan moeten bijdragen om onze “kennis” te vernieuwen, zodat de strijd om de armoede te overwinnen echt efficiënt wordt in haar doel om een rechtvaardiger wereld te verwezenlijken.

"Er is niets mooier dan een ander te verheffen,... het beste uit de ander te halen. Je bent pas een winnaar als iedereen meedoet. Als je zelf winnaar bent dan moet je op jouw beurt de ander een winnaar maken."

Onze tweede prioriteit: Bouwen aan een mensgerichte en milieuvriendelijke economische visie.

Steeds meer maken hedendaagse economische systemen een permanente staat van crisis door, die mensen in extreme armoede dwingen tot inactiviteit. Toch zwoegen en worstelen deze mensen dag in dag uit om in de behoeften van hun gezinnen te voorzien. Zij boksen op tegen een aangetast milieu, waarin zij gedwongen leven en waarin zij hun best doen om hun eigen informele werkgelegenheid te scheppen en hun eigen netwerken van solidariteit op te bouwen. Veel mensen over de hele wereld, afzonderlijk of in netwerken, zijn betrokken bij belangrijke verkenningen van alternatieve economische modellen, waarvan het doel is het bevorderen van het welzijn van mensen en gemeenschappen, met name van de meest achtergestelden onder ons.

"Het gaat niet alleen om problemen, het gaat erom hoe wij samen de maatschappij inrichten."

Onze derde prioriteit: Ons organiseren voor mensenrechten en vrede.

Het is niet langer mogelijk om te spreken van vrede zonder het geweld van armoede te erkennen en de bijdragen die de armsten leveren aan het bestrijden van geweld en aan het bouwen van vrede. Beëindiging van extreme armoede hangt af van publieke actie en maatschappelijk engagement. Wij willen dat de armsten ook kunnen profiteren van de mogelijkheden die door moderne communicatiemiddelen worden aangeboden. Wij blijven het belang benadrukken dat mensen elkaar

¹ Deze en de volgende citaten komen uit de besprekingen die voorafgingen aan het manifest ter gelegenheid van het 40 jarig bestaan van 't Zwervel.

persoonlijk moeten kunnen blijven ontmoeten. Door op deze manier te werken, hebben wij een grotere vrijheid bij het vergroten van ons netwerk van vrienden en donateurs en om een financiering van onze organisatie van onderop te kunnen bewerkstelligen.

"Als je uit je isolement komt, is alles mogelijk. Door de solidariteit ontdek je opnieuw je eigen intelligentie, word je kalmer, leef je meer in vrede samen met anderen. "

D. Activiteiten

De activiteiten van de Stichting vinden voornamelijk in Nederland plaats. Ze werkt echter nauw samen met andere Vierde Wereld zusterorganisaties in de wereld, vooral in de Europese regio waar het "Team Europa" verantwoordelijk is voor de coördinatie. Hetgeen wij in Nederland leren en ondernemen wordt door onze afgevaardigden op Europees niveau binnen de EU en de Raad van Europa ingebracht. Ook worden wij mondiaal vertegenwoordigd door onze teams, die met de VN (ECOSOC), UNICEF, UNESCO, IAO, het Monetaire Fonds en de Wereldbank samenwerken.

De beweging bestaat uit haar actieve leden. Dit zijn:

* **Mensen die armoede in hun leven meemaken:** Zij zijn de eersten die dagelijks tegen armoede en voor een menswaardig bestaan strijden. Zij ondervinden waar het in onze democratische samenleving aan schort. Zij worden in de beweging ondersteund om hun verhaal te doen en samengebracht om bondgenoten te ontmoeten. Waar mogelijk werken deze "ervaringsdeskundigen" actief mee in de beweging en verenigen zij zich ook in lokale groepen in het land.

* **Het internationale volontariaat** verenigt mannen en vrouwen (450 wereldwijd) van verschillende nationaliteiten, uit alle milieus, uit allerlei beroepsgroepen en met uiteenlopende levensbeschouwingen. Volontairs zetten, als vaste medewerkers van ATD Vierde Wereld, hun ervaring, kennis en bevoegdheid in om voor langere tijd of hun leven lang extreme armoede helpen op te heffen. Ze ontvangen hiervoor, ongeacht hun opleidingsniveau, anciënniteit of verantwoordelijkheid in de organisatie, eenzelfde geldelijke beloning (in Nederland het minimumloon). Zij staan garant voor de doelstellingen van de beweging, in het bijzonder voor de trouw en prioriteit aan de allerarmsten.

* **Medestanders** zijn de "bruggenbouwers" tussen de samenleving en de mensen die door die maatschappij worden uitgesloten. Op school, op de werkplek, in de kerk, vereniging of politieke partij.; daar waar medestanders in hun dagelijks leven actief zijn, laten ze de stem van de armsten horen en helpen zo om de samenleving van binnenuit te veranderen. Velen zetten eveneens, op vrijwillige basis, hun vaardigheden in bij activiteiten van de beweging (workshops, administratieve en organisatorische medewerking...) of staan gezinnen in armoede terzijde en worden door hen geïnspireerd.

Wij moeten voorlichting geven, ook op scholen, en jongeren bereiken die actief willen meewerken."

1. Het ontmoetingscentrum 't Zwervel in Olst-Wijhe (Ov.)

't Zwervel is een toonbeeld van de kracht en doorzettingsvermogen van mensen die **extreme** armoede uit ervaring kennen. Op 't Zwervel kunnen ze uitgenodigd worden voor ontmoetingen en trainingen; zij uiten hun mening en wisselen, samen met anderen – "arm en niet arm" – van gedachten om zo hun recht op vereniging en vergadering uit te oefenen. Tijdens deze ontmoetingen denken wij na over de te volgen acties om invloed uit te oefenen in alle mogelijke sectoren van de samenleving.

Op 't Zwervel was het in 2017 bijzonder druk! Een totaal van 23 activiteiten heeft plaatsgevonden van gemiddeld 5 dagen. ATD Vierde Wereld heeft een extra investering gedaan om jongeren aan te spreken. Daarom is het organiseren van het Europese Jongerenkamp een aanleiding geweest om jongeren uit Nederland te mobiliseren. Het hoogtepunt van het jaar voor het team van de boerderij was niet alleen de voorbereiding van het Europese Jongerenkamp maar ook het kamp zelf. Gebaseerd op 5 dagen per week, is het percentage van het gebruik van de boerderij voor het overnachten 49,23 % van het gehele jaar. In dit percentage zijn niet de dagelijkse activiteiten opgenomen waarbij deelnemers niet overnachten.

Dit betekent dat het team van de boerderij in 2017 een enorme inspanning heeft geleverd voor het organiseren van een goede ontvangst van de deelnemers. Hiervoor moesten kamers en publieke ruimtes iedere keer opnieuw worden schoongemaakt en voor de volgende groep deelnemers worden ingericht. Leden van de beweging, met name ervaringsdeskundigen op het gebied van armoede, worden ook betrokken bij de ontvangst van groepen. Dit maakt dat ons gezicht voor de buitenstaander in overeenstemming is met onze inhoudelijke doelstelling: onderling samenwerken. Elke activiteit op de boerderij is daardoor een gelegenheid om te leren samenwerken en de kloof tussen arm en rijk te overbruggen.

Wij willen ook de groep vrijwilligers noemen uit de regio Olst-Wijhe die wekelijks komen werken voor het onderhoud, de moestuin, het verzorgen van de dieren. Het is heel waardevol dat mensen uit de regio op die manier de waarde van de boerderij voor de regio uitstralen. Met hen zijn, gedurende het jaar, drie bijeenkomsten geweest om ervaringen uit te wisselen, de werkzaamheden te plannen en te evalueren. Een jaarlijkse nieuwjaarsreceptie brengt een nog grotere groep uit de regio Olst-Wijhe bijeen.

Het nationale Forum is vier maal op de boerderij bijeengekomen. Deze ontmoetingen zijn door vrijwilligers, medestanders en gezinnen samen inhoudelijk voorbereid. De voorbereiding van het Forum vond plaats in de lokale groepen van het land en bij partnerorganisaties zoals het Ubuntuhuis in Utrecht en het Annahuis in Breda.

De programmering van november 2016, waaraan 25 mensen deelnamen, was geheel gewijd aan de invulling van het jaarprogramma voor 2017, uitgaande van de doelstelling van de Internationale beweging: "*Het op zoek gaan naar mensen die geen stem hebben*".

Het jaar 2017 was een belangrijk jaar voor de hele Vierde Wereldebeweging omdat wij niet alleen de 100ste geboortedag van de oprichter van ATD Vierde Wereld, Joseph Wresinski, vierden maar ook het 60-jarige bestaan van ATD Vierde Wereld. De gekozen strategie van ATD Vierde Wereld om dit campagnejaar te markeren was om niet naar het verleden te kijken, maar juist naar de toekomst: hoe kunnen we dit jubileum gebruiken om jongeren te benaderen?

In 2017 is de boerderij verder gebruikt door partnerorganisaties. In totaal 5,38 % van alle activiteiten op de boerderij. Dit lijkt niet veel, maar dit biedt voldoende perspectief om door te gaan en eventueel uit te breiden. De twee partnerorganisaties hebben zich niet alleen door de manier waarop ze ontvangen werden thuis gevoeld maar ook omdat de doelstellingen van ATD hen aanspraken. De twee organisaties waren Kor Schippers Trainingcentrum (een supervisiegroep van straatmedewerkers) en EDASU (de groep van de opleiding Ervaringsdeskundigheid op het gebied van armoede). De boerderij 't Zwervel is ook heel geschikt voor ontmoetingen van groepen die uit verschillende landen komen. Als voorbeeld noemen wij de ontmoeting van de vertegenwoordigers van nationale teams, die begin december 2017 heeft plaatsgevonden. Deze bijeenkomst werd door de EU gesubsidieerd. Hieruit blijkt dat het gebruik van de boerderij op een reële wijze kan worden gefinancierd. Deze ervaringen scheppen mogelijkheden voor een toekomstig gebruik van de boerderij.

Op 't Zwervel werd ook nagedacht over wat de gezamenlijke strijd is van asielzoekers en Nederlanders in armoede. In 2017 bevonden drie asielzoekers zich zeven maanden op de boerderij en dit gaf de mogelijkheid tot ontmoetingen met de bewoners van de boerderij en dit verstevigde de contacten met de buurt en de gemeente.

2. Investeren in de toekomst met de jongeren

In het kader van het campagnejaar 2017 hebben 130 scholieren meegedacht aan de keuze van een geschikte tekst van Joseph Wresinski. Deze tekst werd in graniet gebeiteld en werd in februari op de 'Muur van de Vrede' bij het Titus Brandsma Memorial in Nijmegen geplaatst. Deze schoolklassen hebben vooral met citaten van Père Joseph Wresinski gewerkt omdat wij in 2017 zijn 100ste geboortedag vierden. De leerlingen konden uit een lijst van vijf citaten één citaat kiezen dat voor hen het meest geschikt zou zijn om in een steen gebeiteld worden en deze werd daarna in de Muur gemetseld. Bij de ceremonie van het plaatsen van de steen was een delegatie van 20 van deze jongeren aanwezig. Het gekozen citaat luidt: "*Ons enige wapen is liefde voor mensheid, hartstocht voor gerechtigheid en vrede.*"

Jongeren hebben zich ook ingezet op de boerderij en werkten met de internationale ATD Vierde Wereld Jongerenorganisatie Djynamo samen om in augustus een groot Europees Jongerenkamp voor 200 jongeren op het terrein van 't Zwervel te organiseren in het kader van het campagnejaar 2017.

Op 't Zwervel heeft een handbalteam van jongeren een klusweekend meegedraaid. Ze hebben met name een theater in het bos opgebouwd zodat de Nederlandse delegatie van jongeren voor het Europese jongerenkamp hun voorstelling kon uitvoeren. In dit openluchttheater in het bos werden twee workshops gehouden met **Forumtheater**. Forumtheater komt voort uit het Theater der Onderdrukten van Augusto Boal, waarbij het publiek actief aan het spel deelneemt om de situatie op het toneel te verbeteren. De gedachte hierachter is dat als het publiek de situatie op het toneel verbetert, uiteindelijk ook in de samenleving situaties voor de onderdrukten gaan verbeteren. De jongeren hebben uit hun leven twee scènes van onrecht uitgewerkt en na deze twee scènes mocht het publiek inspringen om tot een betere situatie te komen. De twee onderwerpen die de jongeren voor de scènes hadden gekozen hebben te maken met de onderwerpen "pesten op school" en "spookburgerschap." De delegatie heeft daarna tijdens het jongerenkamp twee keer een Forumtheaterworkshop gegeven in het bos. In de verkorte versie van het jaarverslag kunt u de prachtige foto's daarvan zien.

Verder hebben jongeren tijdens de jaarlijkse ontmoetingsdag ook een dynamisch bijdrage geleverd. Eerst namen drie jongeren het woord tijdens de plenaire zitting en daarna heeft één van de jongeren uit Zoetermeer een creatieve workshop gegeven. Zo zien we hoe de inbreng van de jongeren de huidige activiteiten versterkt.

3. De Vierde Wereld Forumdagen

Gezinnen, medestanders en partners, al dan niet verenigd in lokale groepen, worden aangemoedigd en ondersteund om hun activiteiten ook te richten op het voorbereiden en uitwerken van de Vierde Wereld Forumdagen die sinds 2009 plaatsvinden op 't Zwervel.

De Forumdagen zijn bedoeld om -uitgaand van de armste burgers- gezamenlijke kennis, inzet en actie op te bouwen. Dankzij deze dagen kunnen mensen met verschillende achtergronden op een meer langdurige basis met elkaar optrekken zodat ze echte persoonlijke en maatschappelijke verandering op gang kunnen brengen, op een manier die recht doet aan de gelijkwaardigheid van de armste burgers.

Het Forum brengt mensen bijeen die éézelfde ervaring hebben van uitgesloten zijn als gevolg van armoede. Door het delen van diepgaande ervaringen ontstaat er zelfrespect en trots: "Wij hebben een plek en een rol in de geschiedenis van de (Vierde) Wereld." Dit is ook een plaats om na te denken, zich uit te spreken over een maatschappelijk thema. Vaak bereiden de deelnemers zich eerst met hun groepsgenoten op lokaal niveau voor. Op die manier leren ze ook vertegenwoordigers van anderen te zijn en niet alléén over zichzelf te praten. En in het bijzonder binnen ATD Vierde Wereld leren wij om vertegenwoordigers te zijn van degenen die nog geen stem hebben, die nog niet durven deel te nemen aan vergaderingen.

Uit de Forumdagen zijn twee expertisegroepen voortgekomen. De eerste groep heeft als onderwerp "adresloze personen die zich niet kunnen inschrijven" of zogenaamde "spookburgers". ATD Vierde Wereld krijgt regelmatige signalen dat deze situatie ernstig is: er zijn nog teveel mensen die zich niet kunnen inschrijven in de Basis Registratie Personen van de gemeentes. Deze werkgroep komt bij elkaar op de boerderij en op het landelijk centrum in Den Haag. De tweede groep gaat over het "Recht op gezinsleven". Dit onderwerp is een uitwerking van één van de doelstellingen van ATD Vierde Wereld op internationaal niveau. Een delegatie van vier mensen heeft ATD Vierde Wereld Nederland daar vertegenwoordigd. Dit onderwerp zullen wij ook de komende jaren verdiepen.

Deze twee groepen laten zien hoe vanuit het Forum er niet alléén kracht gebundeld wordt, maar ook keuzes gemaakt worden om steeds meer concreter te onderzoeken hoe de armsten een invloed kunnen uitoefenen op de maatschappij.

Het jaar moet het bewustzijn rond armoede vergroten. "

4. Lokale groepen en Campagne 2017

De lokale groep Heerlen heeft een waardevolle bijdrage geleverd door het klussen in en het schoonmaken van het voorhuis van de boerderij, bestemd voor de volontairs. Daardoor hadden wij meer plekken voor de ontvangst voor de jongeren tijdens de zomerperiode.

De lokale groepen Oss en Emmen hebben in 2017 een extra inspanning geleverd voor de catering, met name door het voorbereiden van een bourgondische en heerlijke maaltijd voor de 100 deelnemers bij de opening van het Campagnejaar in Nijmegen. Op 11 februari zijn er een honderdtal mensen bij elkaar gekomen voor het lanceren van de campagne.

Op die dag kwam ook de nieuw website van ATD Vierde Wereld online.

Call to Action kreeg voor het eerst speciale aandacht op deze dag: Call to Action is een oproep om nieuwe mensen te laten schrijven waarom zij zich willen inzetten tegen het onrecht van armoede. Zij maken ook een selfie en deze komt met hun tekst op een internationale website. Op die manier wordt de inzet van iedereen zichtbaar; dit versterkt de onderlinge verbondenheid.

"Wij willen in 2017 nieuwe vrienden maken."

In Amersfoort, ook mede dankzij de ondersteuning van het Sociaal Fonds Amersfoort, heeft de lokale groep een Forumtheatervoorstelling bedacht, geschreven en uitgevoerd. Een 25-tal mensen, waaronder veel nieuwe gezichten, hebben genoten van het spel van de ervaringsdeskundigen en samen hebben ze gezocht om een situatie van onmacht en onrecht om te buigen naar solidariteit en

gezamenlijke zoektocht naar saamhorigheid.

In Oss zijn de contacten verder ontwikkeld met het Regionale platform tegen armoede.

5. Het Landelijk Centrum te 's-Gravenhage

Dit is de zetel van de stichting van waaruit ook de activiteiten ten aanzien van de fondsenwerving en de administratie worden gecoördineerd. Het centrum onderhoudt contacten met vrienden van de Beweging.

Het centrum geeft publicaties uit, verschaft informatie en coördineert campagnes, waaronder de wenskaartencampagne. De sociale media worden steeds meer gebruikt, wat een jongere uitstraling geeft aan de Vierde Wereld Beweging. De nieuwe website biedt de mogelijkheid om fondsen te werven.

Lezingen op scholen en in het land werden georganiseerd en samenwerking met andere organisaties werd geïntensiveerd. Daardoor is de bekendheid van ATD Vierde Wereld groter geworden. Zo hebben jongeren bij de opening van het campagnejaar gekozen voor de tekst van Joseph Wresinski voor de "Muur van de Vrede" van het Titus Brandsma Memorial: *"Ons enige wapen is liefde voor mensheid, hartstocht voor gerechtigheid en vrede"*. Tijdens de opening van het Campagnejaar heeft de Joseph Wresinski Cultuur Stichting een avant-première gehouden van hun nieuwe stuk "de omZieners". Ook de samenwerking met de Franse Gemeenschap, mede dankzij Français du Monde ADFE, was bijzonder: dankzij deze samenwerking is ATD Vierde Wereld in contact gebracht met het Lycée Français en met de Franse Consul, die ook aanwezig was. Philippe Cordery, een Frans Parlements lid die de Fransen in Nederland vertegenwoordigde, heeft een toespraak gehouden tijdens de opening van de campagne en heeft ook financieel de organisatie van het evenement ondersteund. Verder moeten wij ook noemen de bijzondere bijdrage van de French Singers die een ontroerend repertoire ten gehore bracht en het publiek liet juichen. Deze opening is een groot succes geweest.

Vanuit het Landelijk Centrum worden de eerste contacten gelegd en onderhouden met mensen die zich met een korte stage of zelfs langduriger binnen het volontariaat willen inzetten. Een stagiaire hebben wij full-time kunnen verwelkomen en met anderen zijn gesprekken gaande om stages voor hun studie bij ons te doen.

Eind 2016 overleed Henri van Rijn, volontair en de grondlegger van Fonto. Onder zijn bezielende leiding kreeg dit project gestalte. Het in Delft gevestigde Fonto werd in 2017 overgeplaatst naar het Landelijk Centrum in Den Haag waar wij zoveel mogelijk de activiteiten van Fonto in de geest van Henri van Rijn zullen voortzetten om de schat aan informatie toegankelijk te maken voor studenten en onderzoekers die zich willen verdiepen in de generatie-armoede in Nederland en Europa.

6. Het college voor de Rechten van de Mens, de lokale politiek en 17 oktober Werelddag van Verzet tegen Extreme armoede

De contacten met het College voor de Rechten van de Mens worden ook vanuit het Landelijk Centrum onderhouden. We hadden inbreng geleverd voor de verandering van artikel 1 van de grondwet. Onze inzet was en is om ook armoede expliciet te noemen als vorm van discriminatie. Het College heeft het rapport "Armoede en Schending van de Mensenrechten" gemaakt, waarin een interview is opgenomen met een van onze volontairs. Het College voor de Rechten van de Mens organiseerde een grote bijeenkomst over armoede als schending van de mensenrechten. ATD Vierde Wereld werd nauw betrokken bij de voorbereiding van deze bijeenkomst. Dankzij deze samenwerking mochten twee ervaringsdeskundigen van ATD Vierde Wereld tijdens de plenaire vergadering een toespraak houden en bovendien werd ATD Vierde Wereld toen heel goed

vertegenwoordigd door een delegatie van acht personen. Deze delegatie kon zich daarom verdelen in de vier verschillende werkgroepen die er waren.

Op verschillende plaatsen zijn kansen benut om inspraak te doen gelden in de lokale politiek. Hierbij staat de deelname aan coalities van organisaties met vergelijkbare doelstellingen t.a.v. Armoedebestrijding voorop. Door de lokale groepen in Heerlen, Den Haag/Zoetermeer, Amersfoort, Utrecht, Oss en Breda werd deelgenomen aan bijeenkomsten over zaken als lokaal armoedebeleid en participatie. Regelmatige bijeenkomsten in die regio's bereiden deze ontmoetingen voor. Een sterk moment waar samenwerking wordt gezocht met andere organisaties vormen de manifestaties rond 17 oktober, de internationale dag van verzet tegen extreme armoede.

7. Internationale projecten en samenwerking

De stichting ondersteunt Nederlandse leden van het internationaal volontariaat, die zich inzetten in en voor projecten van de beweging met haar internationale dimensie. Zo zijn Nederlandse volontairs werkzaam in Centraal Afrika, in de Verenigde Staten en in Frankrijk. ATD Nederland neemt deel aan, organiseert en steunt internationale activiteiten, zoals vormingsbijeenkomsten en uitwisselingsprogramma's in Nederland en Europa met mensen en groepen die in andere landen actief zijn.

Een vrijwillig uit Nederland is nu werkzaam in Centraal Afrika, wat ook laat zien hoe ATD Vierde Wereld Nederland zijn ondersteuning biedt.

“Wie zijn vandaag de personen en gezinnen, die het meest onder armoede en uitsluiting hebben te lijden?”

Deze zoektocht blijft een belangrijk item voor ATD Vierde Wereld. Ondanks het vertrek van Niek Tweehuisen, de vrijwillig die de functie "Landelijk coördinator" had kiest ATD Vierde Wereld om daar nog steeds een prioriteit van te maken. Eind 2017 zijn wij begonnen met een intern bezinningsproces om met onze huidige leden en de verandering van de samenleving onze doelen op lange termijn opnieuw te formuleren. Ook richten wij onze organisatie zó in om de uitdagingen van de toekomst op een soepele wijze aan te kunnen gaan. Zolang mensen in armoede het onrecht beleven van sociale discriminatie en zolang mensen gedwongen zijn om buiten onze samenleving te moeten overleven, zal de Beweging ATD Vierde Wereld een noodzakelijke en waardevolle bijdrage moeten leveren.

E. Personeel

Personele aspecten en met de beweging verbonden personen

1. Internationaal Volontariaat

Er zijn acht Nederlanders lid van het internationale volontariaat van de internationale beweging ATD Vierde Wereld. Vijf ervan verblijven in Nederland (hiervan ontvangen drie een pensioen) en drie in het buitenland waarvan er één met pensioen (Centraal Afrikaanse Republiek, Frankrijk en de Verenigde Staten). Helaas overleed in de loop van het jaar de vrijwillig in de Centraal Afrikaanse Republiek.

Leden van het volontariaat nemen genoeg met een aanmerkelijk lagere beloning voor hun werk dan zij, op grond van opleiding, ervaring, anciënniteit en verantwoordelijkheden, op de arbeidsmarkt zouden kunnen verdienen. Over de hoogte van de vergoeding, gerelateerd aan het minimumloon, die hen via de stichting wordt toegekend, wordt internationaal coördinerend overleg gevoerd.

2. Buitenlandse volontairs in Nederland werkzaam

In 2017 werkte een buitenlands lid van het internationaal volontariaat vanuit Amersfoort en een echtpaar vanuit 't Zwervel in Wijhe. De personeelslasten, worden – in overeenstemming met de Europese regelgeving – rechtstreeks gedragen door de stichting of (gedeeltelijk) door de internationale beweging.

3. Stagiairs

In 2017 heeft een stagiair van het internationale volontariaat, vanaf september, het team van 't Zwervel en Den Haag ondersteund.

4. Overige, gesalarieerde medewerkers

Voorts waren er in 2017 twee gesalarieerde medewerkers parttime werkzaam en in dienst van de Stichting. (samen 0,44 fte) Een secretariaal medewerker en een fondsenwerver.

5. Medestanders en ervaringsdeskundigen

Diverse actieve leden werkten belangeloos mee aan de realisatie van de doelstellingen van de beweging in Nederland. Ze zetten zich op uiteenlopende wijzen in binnen de verschillende activiteiten (o.a. werkzaamheden bestuur, lokale steungroepen, Forumactiviteiten, publicaties, administratieve ondersteuning, bouwdagen, de organisatie van 17 oktober (de werelddag van verzet tegen extreme armoede) en Fonto.

F. Algemene onderwerpen

1. CBF

In 2012 is een aanvraag ingediend om het CBF-Keurmerk voor Grote goede doelen om te zetten in het CBF-Certificaat voor Kleine goede doelen, welke is gehonoreerd.

De jaarlijkse toets door het Centraal Bureau Fondsenwerving van het CBF-Certificaat voor Kleine goede doelen gaf het CBF geen aanleiding tot aanvullende opmerkingen of vragen.

We hebben in 2015 geanticipeerd op de veranderingen bij het CBF per 1 januari 2016 die inhouden dat het keurmerkstelsel wordt vervangen door een erkenningstelsel. We voldoen daardoor ook aan de eisen voor erkenning als fondsenwervende instelling waarvan de som der baten niet groter is dan €500.000 per jaar en die langer dan drie jaar actief is in Nederland.

2. Ethiek van fondsenwerving en financieel beleid

- ATD Vierde Wereld is een internationale mensenrechtenbeweging met en voor de armste gezinnen. *“In het verzet tegen armoede en sociale uitsluiting is ieder mens belangrijk”*, aldus Joseph Wresinski (1917-1988), oprichter van de internationale beweging. Voornaamste bron van inkomsten en het grootste kapitaal is de onbezoldigde inzet van veel vrijwilligers.
- De beweging ATD Vierde Wereld Nederland laat geen dure campagnes uitvoeren om nieuwe leden, vrienden of donateurs aan te trekken. Ze betaalt geen reclamebureaus om haar brieven of boodschappen op te stellen. Ze houdt informatieverstrekking in eigen beheer.

- De beweging gebruikt namen en adressen van haar leden, vrienden en donateurs voor eigen gebruik (kwartaalblad, nieuwsbrieven, plaatselijke activiteiten, uitnodigingen). Ze verstrekt de namen en adressen niet aan derden.
- De volontairs zijn allen lid van het internationaal volontariaat van ATD Vierde Wereld. Zij ontvangen allen hetzelfde minimuminkomen ongeacht opleidingsniveau, verantwoordelijkheid, arbeidsverleden of ervaring. Er wordt wel rekening gehouden met de gezinssituatie of met bijzondere omstandigheden en met de levensstandaard van het land waar zij werken.
- Leden van het bestuur werken belangeloos.
- Slechts twee medewerkers bezetten parttime posten die specifieke vakkundigheid en continuïteit vereisen. Zij werken voor algemeen gebruikelijke arbeidsvoorwaarden (CAO Welzijn).
- De beweging besteedt giften en andere inkomsten grotendeels aan haar eigen activiteiten in Nederland. Jaarlijks stelt ze een begroting van baten en lasten op. Wanneer mensen een bijdrage geven voor een bepaald doel wordt hun gift voor die bestemming gebruikt. Over bestemde giften wordt apart verantwoording afgelegd.
- Op bescheiden schaal en afgestemd op concrete situaties draagt de beweging bij aan activiteiten en projecten van de internationale beweging elders in de wereld. In de meeste gevallen betreft dat bijdragen met bestemming.

3. Verantwoordingsverklaring

Aan de jaarrekening is een zgn. verantwoordingsverklaring toegevoegd, een verantwoording met betrekking tot toezicht houden, besturen en uitvoeren, het zo efficiënt mogelijk besteden van het geld van donateurs en het optimaliseren van de omgang met belanghebbenden.

Kosten van eigen fondsenwerving

De stichting is voor haar inkomsten grotendeels afhankelijk van regelmatige vrijwillige bijdragen van leden, medestanders, sympathisanten, partnerorganisaties en andere donateurs. De totale kosten van fondsenwerving bedroegen over 2017 € 15.003 (2016: €11.101; 2015: € 17.773). De kosten eigen fondsenwerving, uitgedrukt in procenten t.o.v. baten eigen fondsenwerving, bedroegen over 2017: 5,31% (2016: 7,41%; 2015: 9,66%). Dit is ruim lager dan de CBF norm van gemiddeld 25% over de laatste 3 jaren. Het bestuur vindt een percentage van ongeveer 10 redelijk.

G. De exploitatie

1. Giften en overige bijdragen

Het totaal baten eigen fondsenwerving in 2017 was € 206.990 dat is 82.000 meer dan in 2016 (was € 124.122) en ook € 32.000 hoger dan begroot. Dat wordt grotendeels veroorzaakt door op zich trieste redenen, we ontvingen namelijk legaten voor een bedrag van € 76.000, dat is € 63.000 meer dan in 2016 en € 41.000 hoger dan begroot voor 2017.

Daarnaast waren er ook dit jaar substantiële kostenbesparingen door extra inzet van vrijwilligers of giften in natura,.

De algemene giften waren ongeveer 10% meer dan begroot en 20% hoger dan in 2016.

Specifieke giften werden ontvangen voor verbouwing van 't Zwervel € 36.700, voor de internationale jongerenontmoeting € 17.500, voor lokale activiteiten € 6.200, voor de activiteiten rond de jubilea in februari € 2.300 en daarnaast nog enkele kleinere bedragen. Verder was er de bijdrage van € 11.000 voor groot onderhoud deze is toegevoegd aan het betreffende bestemmingfonds.

Het bedrag aan legaten (76.237) en schenkingen (3.000) bedroeg € 79.237 en was daarmee fors hoger dan de opbrengst in 2016 die toen € 13.200 bedroeg, en ook veel hoger dan de begrote €35.000.

De bijdragen voor lidmaatschap daalde dit jaar met € 1.000 ten opzichte van vorig jaar. De opbrengst van de vakantiegeldactie daalde dit jaar met € 2.000 in vergelijking met het jaar ervoor.

De opbrengst van verkoop van boeken en wenskaarten was in 2017 iets (€ 100) hoger dan in 2016, De beleggingen en renten hadden een bruto-opbrengst van € 3.000, dat is € 29.000 minder dan in 2016 en € 26.000 minder dan begroot. Het nettoverlies op de beleggingen bedroeg iets minder dan € 6.000.

De huurbaten zijn in vergelijking met de begroting met €4.400 gedaald naar nu € 16.200. De huurbaten bestaan enerzijds uit de huur die vrijwilligers betalen wanneer zij wonen in gebouwen van de beweging en anderzijds uit verhuur van ruimtes, voor zover dat de werkzaamheden van de Vierde Wereldbeweging niet in de weg staat. De daling wordt veroorzaakt doordat de huisvesting van drie statushouders in een wooneenheid in Wijhe is geëindigd.

De verdere details betreffende de bedragen aan giften, de overige bijdragen en inkomsten zijn opgenomen in de cijfermatige toelichting van baten en lasten (zie onder 1.5).

2. Personeelskosten

De personeelskosten zijn per activiteit opgenomen in bijlage 1.

Ten opzichte van de begroting zijn de personeelskosten ca. € 18.000 lager. Dit komt omdat de vergoeding nog niet is betaald voor de twee buitenlandse vrijwilligers, waarvoor € 30.000 was begroot. Begroot was dat de vergoeding voor een van deze vrijwilligers uit een gift zou komen van de internationale beweging, omdat hij vooral actief was voor de internationale jongeren ontmoeting. Voor de andere vrijwilliger speelt zwangerschapsverlof, zodat we per saldo rekening houden met een vergoeding van € 8.250 aan de internationale beweging. Anderzijds waren er extra uitgaven omdat ook in de loop van dit jaar een jonge aspirant-vrijwilliger in dienst is getreden.

Het streven blijft om jonge mensen in de gelegenheid te stellen zich voor de beweging in te zetten. De personeelskosten kunnen daarom op de lange duur gelijk blijven of zelfs oplopen.

3. Vergelijking begroting 2017 met de werkelijke cijfers

In het algemeen bewogen de uitgaven van de activiteiten zich binnen de begrotingskaders.

De kosten van *fondsenwerving* bedroegen € 15.000 dat is minder dan begroot.

De uitgaven voor *beheer en administratie* bedroegen in 2017 € 26.000 (zonder de kosten van belegging van € 7.100) dat is € 3.000 meer dan begroot. Dit wordt vooral veroorzaakt doordat de kosten administratiekantoor ruim € 3.000 hoger uitvielen dan begroot.

Onder beheer en administratie vallen de secretariaatsmedewerker, huisvesting van de administratie, kosten administratiekantoor (boekhouding, salarisadministratie en jaarrekening), inschrijving Kamer van Koophandel, de kosten van het bestuur waaronder de verzekering bestuurdersaansprakelijkheid, kosten accountant en enkele andere geringe kosten.

Het percentage van de administratieve kosten bedraagt in 2017 8,11% van de totale uitgaven (in 2016 12,1%). Het bestuur meent dat het ten opzichte van vergelijkbare organisaties aan de lage kant is.

De kosten van de projecten, zoals vermeld in bijlage 1, waren met name voor het Ontmoetingscentrum 't Zwervel in Wijhe ongeveer € 10.000 lager dan begroot. Een belangrijke oorzaak is dat de vergoeding voor de buitenlandse vrijwilligers nog niet is afgehandeld, zoals hiervoor beschreven. Waar tegenover staan een deel van de niet begrote kosten voor de aspirant-vrijwilliger en hogere uitgaven voor de internationale jongerenontmoeting (al staan daar tegenover extra giften met bestemming en hogere eigen bijdragen die dat compenseren).

Bij Partnerschap waren de kosten iets lager dan begroot, ondanks een deel van de onvoorziene uitgaven voor loonkosten van de nieuwe aspirant-vrijwilliger.

Vooraf is belangrijk de – inventieve - inzet van de vrijwilligers waardoor het gelukt is goedkoper te werken dan was voorzien. Zoals uit de beschrijving van de activiteiten in hoofdstuk D te lezen valt. Bestuursleden ontvangen voor hun werkzaamheden geen vacatiegelden of andere vergoedingen. Onkosten, zoals reiskosten, worden op declaratiebasis vergoed.

4. Vergoeding van de directie

In tegenstelling tot andere organisaties kent ATD Vierde Wereld geen kantoordirectie, maar een coördinatieteam, bestaande uit twee volontairs (fulltime). Zij verrichten merendeels directe inspanningen voor de doelstellingen: hun taak is het om het praktische werk van de actieve leden, projecten en lokale groepen in het land te ondersteunen, te stimuleren en te coördineren.

Het VFI heeft voor haar leden een adviesregeling opgesteld ten aanzien van beloning van "directeuren". Een aantal elementen van deze regeling kan in aanmerking genomen worden. Op basis van deze elementen zou voor 2017 het jaarsalaris voor een fulltime lid van het coördinatieteam rond € 80.000 bedragen. Net als andere leden van het internationaal volontariaat van ATD Vierde Wereld in Nederland, ontvangen de drie volontairs van het coördinatieteam het minimumloon, dus op jaarbasis een brutosalairis van € 20.600

5. Verhouding bestedingen en baten

In het jaar 2017 is de verhouding van bestedingen aan doelstelling en baten 95,0%

Hiermee komt het vijfjaar gemiddelde van bestedingen aan doelstelling en baten (2013 tot en met 2017) dit jaar uit op 92,8%.

6. Het exploitatieresultaat

Het exploitatieresultaat over 2017 is negatief, namelijk een tekort van € 31.500, dat is een beter resultaat dan het tekort van € 43.000 waar in de begroting rekening mee was gehouden.

Wat de inkomstenkant betreft wordt dit in belangrijke mate verklaard door de legaten en schenkingen die € 44.000 hoger waren dan begroot, terwijl het resultaat van de beleggingen negatief was, waardoor in totaal de ontvangsten iets hoger waren dan begroot.

De uitgaven waren € 10.000 lager dan begroot, dat is te danken aan de pragmatische manier van werken en de – extra - inzet van vele vrijwilligers waardoor kosten lager uitvallen dan vooraf ingeschat

Het tekort is nog veel te hoog, want gemiddeld over een aantal jaren zouden de uitgaven en inkomsten elkaar in evenwicht moeten houden.

Het blijft daarom van groot belang om het contact met potentiële geïnteresseerden in de werkzaamheden van ATD Vierde Wereld te verbeteren en daarmee ook het aantal potentiële gevers. De beweging blijft echter haar eigen benadering en ethiek volgen, ook op het terrein van de fondsenwerving; op deze manier verloopt de uitbreiding van het aantal nieuwe vrienden en donateurs langzamer, maar zal naar verwachting ook diepgaander en duurzamer zijn. Dit jaar is verder gegaan met het bewust maken van de organisatoren van de deelactiviteiten van al de kosten die samenhangen met die activiteit en hen te stimuleren tot het werven van fondsen voor hun activiteiten.

Bij een beschouwing over de hoogte van het resultaat moet rekening gehouden worden met de gerealiseerde koerswinst effecten van € 8.843 (winst op verkochte beleggingen) en de ongerealiseerde koerswinst effecten van € -19.061 (koersdaling niet verkochte beleggingen).

7. Strategische overwegingen m.b.t. de negatieve exploitatieresultaten

Voor 2018 verwacht het bestuur een tekort van ongeveer € 41.000. Dat is een groter tekort dan in 2017 werd gerealiseerd, toen hoge legaten een belangrijke rol speelden. .

Er bestaat de mogelijkheid, zoals het verleden liet zien, dat er onverwachtse grote giften komen. De werkelijkheid van de afgelopen paar jaar laat eveneens zien, dat deze minder vaak lijken voor te komen dan voor 10 jaar geleden. Dit betekende voor het bestuur dat er gebouwd moest worden aan een andere strategie. In overleg met financiële deskundigen van de internationale beweging is het doel van het bestuur om te werken aan een forse uitbreiding van het aantal kleine gevers, omdat deze het meest stabiel zijn. Om nieuwe gevers te bereiken is eerst intern voorwerk nodig. Op bestuurlijk vlak is dat het vergroten van inzicht in fondsenwerving en welke mogelijkheden en problemen

daarbij kunnen spelen. Dat proces loopt. Een ander proces is de vernieuwing van de beweging die in eerdere paragrafen staat beschreven. Een nieuw, maar realistisch elan, zal niet alleen degenen die direct bij de beweging betrokken zijn inspireren, maar zal ook over kunnen slaan naar anderen en resulteren in nieuwe gevers. Deze “innerlijke vernieuwing” is gaande. Een belangrijke vraag blijft of er doelgroepen zijn die de beweging tot nu toe te weinig bereikt, maar die het doel van onze beweging wel kan aanspreken. Het is voor ons van groot belang dat bestaande bronnen ons blijven steunen, maar dat wij daarnaast ons zicht verbreden. Dit is een proces van lange adem, wil het althans leiden tot stabiele inkomsten. De beweging in Nederland beschikt gelukkig over een vermogen dat ingezet kan worden, om de tekorten een aantal jaren op te vangen. Maar dan moeten we ook zover zijn dat we voldoende nieuwe inkomsten hebben weten te generen.

Het bestuur acht dit mogelijk en verantwoord. Het houdt wel in dat de op het eerste gezicht riant lijkende vermogenspositie in werkelijkheid veel minder riant is en in de komende jaren, ondanks de vele giften die we ontvangen, toch sterk zal verminderen. (Zie ook de toelichting op de reserves in paragraaf I.1).

Naast het bereiken van nieuwe gevers blijft het voortdurend zaak om kritisch te kijken naar de uitgaven, zonder dat dit ten koste gaat van de activiteiten en doelen van de Vierde Wereldbeweging.

Het bovenstaande betekent dat het bestuur er naar streeft om het negatieve exploitatieresultaat stapsgewijs terug te brengen tot nul, met als lange termijn doelstelling jaarlijks een bescheiden positief resultaat te behalen.

H. De activa op de staat van bezittingen, schulden en het beleggingsbeleid

Het beleggingsbeleid is afgestemd op de continuïteit van de beweging in Nederland en beoogt deze veilig te stellen. De beleggingen hebben een relatie met de continuïteitsreserve die hierna aan de orde komt. Eind 2008 is m.b.t. de beleggingen een overstap gemaakt naar Sequoia Vermogensbeheer NV en zijn de middelen opnieuw belegd. Ons primaire doel is het kapitaal te behouden, secundair zo mogelijk inflatieverlies te compenseren. Pas op de derde plaats komt eventuele extra opbrengst. Dit betekent dat het bestuur heeft gekozen voor het meest defensieve beleggingsprofiel dat Sequoia kent. Dit houdt in een pakket van beleggingen waar het risico over verschillende soorten effecten is verspreid met een beperkt aandelenpakket (10% tot maximaal 30%).

Daarnaast hanteert de stichting de volgende nadere criteria: Niet beleggen in grondstoffen, valuta en junkbonds. Niet beleggen in bedrijven/organisaties die betrokken zijn bij wapenhandel of betrokken bij kinderarbeid. De stichting wil ook niet beleggen in bedrijven/organisaties die zich schuldig maken aan sociale uitsluiting. Voorts dient de financiële kwaliteit van de bedrijven/organisaties waarin wordt belegd steeds goed te zijn.

De beleggingen in met name obligaties kennen een zo geheten dakpanconstructie, opdat er regelmatig weer gelden vrij komen die zonder extra kosten kunnen worden gebruikt wanneer dat nodig is. In 2015 was € 200.000 van de Binckbank overgeheveld naar de spaarrekeningen bij de ASN en ING bank. Door het vrijkomen van obligaties kwam dit bedrag beschikbaar. Omdat er voldoende middelen op korte termijn beschikbaar moeten zijn van het belegd vermogen (dakpanconstructie) was dit beleggingstechnisch de beste optie. Het bedrag op de spaarrekening behoort tot het belegd vermogen en blijft meetellen voor het defensieve profiel. Wanneer het bedrag op de spaarrekening daalt, zal het aandelenpakket worden aangepast om binnen de grens van 30% aandelen van het totale belegde vermogen te blijven.

Het bestuur overlegt minimaal tweemaal per jaar met Sequoia en heeft zo nodig tussendoor contact. Dit betekent een actief beheer van het vermogen. Zeker in de huidige economisch onzekere tijden vindt het bestuur dit van groot belang.
Het bestuur acht de overgang naar Sequoia nog steeds een verstandige keus.

I. De passiva op de staat van bezittingen en schulden

1. Continuïteitsreserve, reserve compensering AOW-tekort, reserve gebouwen en bestemmingsfonds groot onderhoud

Wat zijn voor de Stichting ATD Vierde Wereld wenselijke reserves?

Standaard is een continuïteitsreserve van 1 à 2 jaar om te kunnen blijven functioneren.

Bij ATD Vierde Wereld is er een bijzonderheid met het personeel. De vrijwilligers zijn een levenslang engagement aangegaan met de Vierde Wereldbeweging, maar wel op een minimumloon. Waar een andere organisatie het personeel kan inkrimpen wanneer het langdurig slecht gaat, is dit voor ons – voor wat de vrijwilligers betreft – geen optie.

De vraag is hoeveel reserves je hiervoor moet aanhouden. Een reserve waardoor het inkomen gegarandeerd is tot aan de AOW-leeftijd zou een irrealistisch hoge reserve vragen.

Een reserve voor 1 a 2 jaar legt veel risico's bij de vrijwilligers, die – zeker wanneer ze langer bij de Vierde Wereldbeweging werken, met haar eigen werkwijze en opgebouwde habitudes die bij dit werk horen – niet makkelijk een andere baan kunnen vinden, wanneer de nood echt aan de man is.

Het bestuur acht het daarom wenselijk om een reserve te hebben waaruit 4 jaar lang het loon van de vrijwilligers doorbetaald kan worden. De loonkosten voor de werkgever zijn per vrijwilliger op basis van minimumloon € 25.000 per jaar. Voor 4 vrijwilligers is dat voor 4 jaar een bedrag van € 400.000.

Daarnaast is er de resterende continuïteitsreserve voor de overige activiteiten. De uitgaven daarvan bedroegen in 2017 € 160.000 (wanneer we de kosten van het bijzonder groot onderhoud van 't Zwavel buiten beschouwing laten). Voor een continuïteitsreserve van 1,5 jaar, waar het bestuur steeds van uit is gegaan, betekent dit een bijkomende reserve van € 240.000

Reservering voor pensioentekort. Wegens verblijf in het buitenland in dienst van ATD Vierde Wereld Internationaal hebben sommige van onze huidige vrijwilligers een AOW-tekort. De stichting acht zich ook moreel aansprakelijk voor dit AOW-tekort opdat deze vrijwilligers ook na hun pensionering een met het minimumloon vergelijkbaar inkomen hebben. De voorlopige inschatting is dat om dit tekort op te heffen een bedrag van ongeveer € 60.000 nodig is (de definitieve berekening moet nog volgen).

Gebouwen: een fonds groot onderhoud waar momenteel € 30.000 in zit.

Het beleid is de laatste jaren om alleen het hoogst noodzakelijke op te knappen. Dat betekent dat om de gebouwen weer up to date te maken er een ruim bedrag nodig is. Een extra bedrag van € 100.000 zou wenselijk zijn.

Alles bij elkaar opgeteld leidt dit tot een gewenste reserve van

Continuïteitsreserve onderdeel lonen vrijwilligers	€ 400.000
Continuïteitsreserve overige activiteiten	€ 240.000
Reserve compensering AOW-tekort	€ 60.000
Reserve gebouwen (incl. fonds groot onderhoud)	€ 100.000
Dat betekent een voorlopig totaal van wenselijke reserves van	€ 800.000

Hier tegenover staat een beschikbaar vermogen dat inmiddels lager is, namelijk € 726.000 (het totale vermogen uit de balans minus schulden op korte termijn 50.000 en de reserves activa doelstelling en bedrijfsvoering 32.000).

De afgelopen jaren laten zien dat de inkomsten voor ca. 20% bestaan uit giften van minder dan 250 euro (incl. verkoop wenskaarten/publicaties), voor ca. 10% uit opbrengst beleggingen, voor ca. 10% uit overige baten (waaronder verhuur). Het leeuwendeel, ca. 60%, komt echter van gevers van bedragen groter dan 250 euro.

Benadrukt moet worden dat de inkomsten vooral bestaan uit giften en daarin valt weer op het grote aandeel "grote gevers". Dat is kwetsbaar, want wijzigingen in de omstandigheden van deze gevers kan voor de financiën van onze stichting grote gevolgen hebben.

Op zichzelf zijn deze inkomstenbronnen zo een pleidooi voor een ruime continuïteitsreserve.

De begrotingen van het verslagjaar en ook van het komend jaar zijn uitgegaan van tekorten van tussen de 30 en 50 duizend euro. Gelet op het probleem om nieuwe gevers en/of inkomstenbronnen te vinden, al was het maar om wegvallende bronnen te compenseren, is het reëel om er van uit te gaan dat het vermogen ook de komende jaren met een vergelijkbaar bedrag zal afnemen. In 2018 zal op die manier het vermogen 60.000 à 100.000 euro lager zijn en in 2020 240.000 à 400.000 euro lager. Dit betekent ook dat de opbrengst uit beleggingen navenant zullen dalen.

Gelet op de wenselijke reserve en gelet op de beschikbare middelen bepaalt het bestuur de reserveringen als volgt

Continuïteitsreserve onderdeel lonen volontairs (4 jaar)	€ 400.000
overige uitgaven	€ 226.000
Reserve compensering AOW-tekort	€ 60.000
Reserve gebouwen (€ 12.000) en fonds groot onderhoud (€58.000)	€ 70.000

Hiermee is de continuïteitsreserve voor de overige uitgaven minder dan 1,5 jaar geworden.

Het bestuur houdt er rekening mee dat ze binnen afzienbare tijd de continuïteitsreserve voor lonen volontairs naar 3 jaar zal moeten terugbrengen.

Opmerking: de in de balans en de toelichting op de balans genoemde reserves, zijn de reserves zoals die met de goedkeuring van de vorige jaarrekening waren bepaald.

2. De overige reserves

De overige reserves namen af van € -7.514 naar € -21.960.

3. Volontariaatsfonds

De Stichting ATD Vierde Wereld Nederland heeft met een door de notaris ontworpen akte een 'Fonds op naam' voor het volontariaat opgericht: het volontariaatsfonds. Op 11 april 2011 werd dit door de voorzitter en penningmeester van de stichting bekrachtigd.

Het doel van dit fonds is: "het leveren van een financiële bijdrage aan het bestrijden van kosten van het volontariaat en zijn leden binnen en buiten Nederland (waaronder bijvoorbeeld kosten voor ziekte en andere onkosten of het bijdragen in kosten voor organisatie van (inter)nationale volontariaatsbijeenkomsten) en voor uitingen van solidariteit met het internationaal volontariaat."

Dit fonds wordt beheerd door twee personen aangewezen door ATD Vierde Wereld. Uit de notariële akte vloeit voort dat dit fonds wel wordt opgenomen in de jaarrekening. De inkomsten en uitgaven worden door de accountant gecontroleerd en de beoordelingsverklaring betreft dus ook dit fonds.

4. Verplichtingen internationale beweging en andere bestemde giften

De bestaande jaarlijkse verplichting van € 11.000 aan de internationale beweging ATD Vierde Wereld, mede samenhangend met de huur van het pand aan het Regentesseplein, is in 2004 voor vijf jaar kwijtgescholden. De schenker heeft bepaald, dat de huurbedragen bij voorkeur bestemd moeten blijven voor het onderhoud van de gebouwen van de beweging in Nederland; maar ook andere belangrijke investeringen kunnen worden overwogen. In overleg met de chargé de mission voor de financiën van de internationale beweging is afgesproken om dit te continueren tot een van beide partijen aangeeft verandering te behoeven.

De reserve is op de balans opgenomen onder de titel bestemmingsfonds Groot Onderhoud Gebouwen. Op dit fonds is in 2017 onder meer een beroep gedaan voor noodzakelijk onderhoud aan de recreatieboerderij 't Zwervel in Wijhe en het Landelijk Centrum in Den Haag.

J. Werkzaamheden van het bestuur

Het bestuur van de stichting kwam in 2017 vier keer in vergadering bijeen.

Het bestuur stelde de jaarrekening vast en keurde de begroting goed. Regelmatig terugkerende onderwerpen waren de voortgang van de activiteiten van de beweging, de afwikkeling van enkele erfenissen/legaten, de stand van zaken van de financiën, de fondsenwerving, de stand van het onderhoud, de stand van zaken met betrekking tot de beleggingen, personele kwesties en de samenwerking/relatie van het bestuur met de coördinatiegroep en de internationale beweging.

Het bestuur is vooral in ondersteunende en (rand)voorwaardenscheppende zin betrokken bij de activiteiten van de beweging in Nederland en bestuurt op hoofdlijnen. Het wil haar vaste medewerkers voldoende ondersteuning en zekerheid bieden om concreet inhoud te kunnen geven aan de doelstellingen zoals die geformuleerd zijn in de meerjarenplanning 2013-2017. Het waakt over het welzijn van haar vaste medewerkers en allen die zich daadwerkelijk voor de beweging inzetten.

K. Vooruitzichten

In 2017 is verder voortgegaan op de tijdens het vernieuwingsproces in 2010 ingeslagen weg om “minder te doen om dieper te gaan”, hetgeen o.m. tot uitdrukking is gekomen in een strakker vasthouden aan de gemaakte planning en de in dat kader voorziene activiteiten. Door het geringe aantal vaste krachten moet nog vaker en beroep worden gedaan op vrijwilligers.

De vernieuwing blijft zich ook ‘vertalen’ in o.a. (de inhoud van) het blad Vierde Wereld en de geheel vernieuwde website en Facebook pagina. In dit kader passen ook de initiatieven om de opgedane kennis en ervaring, zowel voor wat betreft de situatie in Nederland als die, opgedaan en opgebouwd door de internationale beweging onder de publieke aandacht te brengen o.a. door het schrijven van portretten. Dit is nodig zelfs nu de economie aantrekt en er nog steeds een groep mensen in langdurige armoede verkeert, zeker in situaties waarin er sprake is van generatie lange armoede die verder gaat dan alleen financiële teruggang.

Het vergroten van het landelijk netwerk met en rond gezinnen in armoede en het vinden en binden van nieuwe vrienden en donateurs, blijft bij dit alles een wezenlijk aandachtspunt, dat in 2017 weer meer zichtbare ‘handen en voeten’ heeft kunnen krijgen dankzij het werk op de sociale media, m.n. door een verbeterde website met directe mogelijkheden tot donatie en het online verschijnen van het Vierde Wereldblad.

Een gezonde financiële en materiële situatie is en blijft een belangrijk aandachtspunt voor het bestuur van de stichting ATD Vierde Wereld Nederland. In 2017 is verder gegaan met de structurering en activering van de fondsenwerving.

Het bestuur wil tenslotte blijven onderstrepen hoe wezenlijk de trouwe inzet van de actieve leden en de onderlinge solidariteit zijn voor het realiseren van haar doelstelling: *ertoe bijdragen schrijnende*

armoede de wereld uit te helpen. Het bestuur heeft er alle vertrouwen in dat deze menselijke basis zich de komende jaren verder zal verstevigen en uitbreiden.

L. Goedkeuring jaarrekening 2017

Het bestuur heeft de jaarrekening 2017 van de stichting ATD Vierde Wereld Nederland goedgekeurd tijdens zijn vergadering van 23 maart 2018.

Bij deze gelegenheid wil het bestuur zijn dankbaarheid uiten aan al diegenen die het afgelopen jaar in velerlei vormen ondersteuning aan de activiteiten van de stichting gaven.

's-Gravenhage, 23 maart 2018.

Namens het bestuur,

dhr. D. L. van der Lecq
voorzitter

W.M.C.van Paassen
secretaris

dhr. A.L.J. Flapper
penningmeester

w.g

w.g.

w.g.

JAARREKENING over 2017

1.1 BALANS PER 31 December 2017							
ACTIVA	1.4.1	2017		2016			
Immateriële vaste activa	1.4.1.1.	€ 106		€ 224			
Materiële vaste activa	1.4.1.2.	€ 29.671		€ 30.720			
			€ 29.777		€ 30.944		
Vorraden		€ 2.687		€ 3.214			
Vorderingen en overlop. activa	1.4.1.3.	€ 5.401		€ 1.521			
Effecten	1.4.1.4	€ 561.902		€ 651.757			
Liquide middelen	1.4.1.5	€ 208.570		€ 144.702			
			€ 778.560		€ 801.194		
Totaal			€ 808.337		€ 832.138		
PASSIVA	1.4.2						
Reserves en Fondsen	1.4.2.1						
Reserves	1.4.2.1.a						
Stichtingskapitaal		€ 45		€ 45			
Bestemmingsreserve groot onderhoud		€ 100.000		€ 100.000			
Continuïteitsreserve		€ 500.000		€ 500.000			
Reserve waardeverschillen beleggingen		€ 85.014		€ 104.079			
Overige reserves		€ (21.960)		€ (7.514)			
Reserve activa doelstelling		€ 32.183		€ 32.711			
Reserve activa bedrijfsvoering		€ 280		€ 1.447			
			695.562		730.768		
Fondsen	1.4.2.1.b						
Bestemmingsfonds		€ 62.020		€ 58.851			
			€ 62.020		€ 58.851		
Schulden	1.4.2.2.						
Op korte termijn		€ 50.755		€ 42.519			
			€ 50.755		€ 42.519		
Totaal			€ 808.337		€ 832.138		

1.2	STAAT VAN BATEN EN LASTEN		Werkelijk 2017	Begroot 2017	Werkelijk 2016
1.2.1	Baten				
	Baten				
	Baten uit eigenfondsenwerving	1.5.1	€ 206.990	€ 174.300	€ 124.122
	Baten met bestemming	1.5.2.	€ 75.476	€ 63.000	€ 25.774
	Subsidie van overheden	1.5.3.	€ 3.698	€ 5.000	€ 2.993
	Overige baten	1.5.5.	€ <u>16.811</u>	€ <u>33.140</u>	€ <u>20.378</u>
	Som der baten		€ 302.975	€ 275.440	€ 173.267
			Werkelijk 2017	Begroot 2017	Werkelijk 2016
1.2.2	Bestedingen aan doelstellingen				
	<i>(voor specificaties en verdeling van de kosten naar bestemming zie bijlage 1)</i>				
	Het ontmoetingscentrum 't Zwervel te Wijhe	1.6	€ 197.689	€ 208.962	€ 106.041
	Partnerschap te Den Haag	1.6	€ 80.948	€ 82.292	€ 88.638
	Fonto te Delft	1.6	€ 6.683	€ 6.804	€ 8.524
	Ondersteuning internationale projecten	1.6	€ <u>2.601</u>	€ <u>2.403</u>	€ <u>2.445</u>
	Sub Totaal		€ 287.921	€ 300.461	€ 205.648
1.2.3.	Kosten werving baten				
	Eigen fondsen werving	1.6	€ 15.003	€ 15.576	€ 11.101
1.2.4	Kosten beheer en administratie				
	Kosten beheer en Administratie	1.6	€ <u>26.748</u>	€ <u>23.761</u>	€ <u>30.890</u>
	Som der lasten	1.6	€ 329.672	€ 339.798	€ 247.639
1.2.5	Financiële baten en lasten				
	Baten uit beleggingen/ rente bank	1.5.4	€ 2.297	€ 29.500	€ 31.538
	Kosten beleggingen		€ <u>7.105</u>	€ <u>8.000</u>	€ <u>7.629</u>
	Som Financiële baten en lasten		€ 4.808-	€ 21.500	€ 23.909
	Resultaat exploitatie		€ <u>31.505-</u>	€ <u>42.858-</u>	€ <u>50.463-</u>
	Toevoegingen ontrekkingen aan :				
	Bestemmingsfonds		€ 3.169	-	€ 6.096
	Reserve activa doelstelling en bedrijfsvoering		€ 1.167-	-	€ 1.167-
	Reserve waardeverschillen beleggingen		€ 19.061-	-	€ 27.741
	Overige reserves (éénmalig)		€ -	-	€ 125.000-
	Overige reserves		€ <u>14.446-</u>	-	€ <u>41.867</u>
	Totaal		€ 31.505-	-	€ 50.463-

<u>WAARDERINGSGRONDSLAGEN</u>	
<u>I. Algemeen</u>	
De jaarrekening is conform de Richtlijn Fondsenwervende instellingen ingericht (RJ 650) ingericht en opgesteld	
Alle bedragen zijn in gehele euro's .	
De doelstelling van de stichting ATD Vierde Wereld Nederland is vermeld in 4.0 : Doel en Aard van de Activiteiten	
<u>II Balans</u>	
1: Vaste activa	
De waardering van de materiële vaste activa heeft plaats tegen verkrijgingsprijs verminderd met de afschrijvingen volgens de lineaire methode. Voor de aanschaffing gedurende het boekjaar vindt afschrijving tijdsevenredig plaats De afschrijvingsperiode is gebaseerd op de verwachte levensduur van de activa . De geschatte levensduur van de activa bedraagt voor ;	
--- Gebouwen	20 jaar
--- Auto	5 jaar
--- Inventaris	3 en 5 jaar
-- Immateriele activa	10 jaar
Onder de immateriele vaste activa wordt het Benelux registratierecht opgenomen.	
2: Beleggingen	
De waardering van de beleggingen heeft plaats tegen de actuele beurs waarde per ultimo december 2016 . De nog niet gerealiseerde waarde-verschillen worden verantwoord in de reserve waardeverschillen beleggingen.	
3: Vorderingen	
De vorderingen zijn opgenomen tegen nominale waarde onder aftrek van een voorziening voor dubieuze vorderingen.	
4: Voorraden	
De voorraden zijn gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs. Voor eventuele incurantheid wordt een voorziening gevormd.	
5: Liquide middelen en kortlopende schulden	
De liquide middelen en kortlopende schulden worden gewaardeerd tegen nominale waarden.	
<u>III Grondslagen bepaling van overschotten en tekorten</u>	
Het overschot of tekort wordt bepaald als het verschil tussen de Baten en de Bestedingen alsmede de bruto winst uit de verkoop van de artikelen , subsidies van overheden en baten uit beleggingen.	
Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop deze betrekking hebben.	
1: Baten	
Binnen de baten uit eigen fondsenwerving worden de donaties, legaten ,giften en verkoop goederen verantwoord .	
De baten uit nalatenschap worden verantwoord in het jaar dat een betrouwbare schatting kan worden gemaakt.	
Bij de baten uit beleggingen wordt het bruto resultaat vermeld zonder aftrek van kosten.	
<u>2: Bestedingen</u>	
De kosten van de eigen organisatie worden toegerekend op basis van een realistische doorbelasting die is vastgesteld door het bestuur . Dit betreft met name het gebruik van het Landelijk Centrum in Den Haag, dat zowel gebruikt wordt voor administratie en beheer (Algemeen), voor Fondsenwerving en door het project Partnerschap. De huisvestingskosten zijn, conform de uitgebreide begroting, voor ¼ toegekend aan Algemeen, voor ¼ aan Fondsenwerving en voor ½ aan Partnerschap. Deze verhouding komt overeen met de verhouding van het aantal FTE's van deze verschillende projecten, waarbij het afgerond is naar kwarten.	
Andere kleinere uitgavenposten op het Landelijk Centrum zoals kopieerkosten, kantoor-benodigdheden en porto worden verdeeld over de verschillende onderdelen van de verschillende projecten op basis van langjarige ervaring. Het gaat hier om minder dan 1,5% van de begroting. Dat bedrag is zo beperkt omdat grotere uitgaven als de portokosten van grote verzendingen, zoals van het Vierde Wereldblad, de Lidmaatschapsbrief e.d. direct bij de betreffende activiteit worden geboekt en vallen dus niet onder deze "realistische doorbelasting".	
Daarnaast is er binnen projecten van met name Fonto en 't Zwervel in Wijhe sprake van een versleuteling van kopieerkosten, porto e.d. over subactiviteiten binnen het betreffende project.	
3: Pensioen	
De stichting ATD Vierde Wereld Nederland heeft voor haar werknemers een toegezegde-pensioenregeling. Hiervoor in aanmerking komende werknemers hebben op de pensioengerechtigde leeftijd recht op een pensioen welke afhankelijk is van leeftijd, salaris en dienstjaren. De regeling is ondergebracht bij het Pensioenfonds Zorg en Welzijn. De stichting heeft geen verplichting tot het voldoen van aanvullende bijdragen in geval van een tekort bij het Pensioenfonds Zorg en Welzijn, anders dan het effect van hogere toekomstige premies. De stichting heeft daarom de pensioenregeling verwerkt als toegezegde-bijdrageregeling en heeft alleen de verschuldigde premies tot het einde van het boekjaar in de jaarrekening verantwoord.	
4: Valuta	
Transacties in vreemde valuta gedurende de verslagperiode zijn in de jaarrekening verwerkt tegen de koers op transactiedatum.	

1.4 TOELICHTING OP DE BALANS						
ACTIVA 1.4.1.						
1.4.1.1. Immateriële vaste activa						
Benelux merkregistratie	€	Verkr prijs 1178				
Afschrijvingen						
		Stand per 01-01-17		Afschrij- vingen	Desinvestering	Stand per 31-12-17
	€	224	€	118	€	106
1.4.1.2. Materiële vaste activa						
Mutaties 2017						
		Verkr prijs 01-01-17		Aanschaf- fingen	Desinvestering	Verkr prijs 31-12-17
Materiële vaste activa						
Terreinen - 't Zwervel	€	29.496	€	-	€	-
Het ontmoetingscentrum 't Zwervel te Wijhe	€	240.735	€	-	€	-
Volkswagen		5.245				
Inventaris	€	-	€	-	€	-
Balans per 31 december	€	275.476	€	-	€	-
		Stand per 01-01-17		Afschrij- vingen	Desinvestering	Stand per 31-12-17
Afschrijvingen						
Het ontmoetingscentrum 't Zwervel te Wijhe	€	240.735	€	-	€	-
Volkswagen	€	4.021	€	1.049	€	€
Inventaris	€	-	€	-	€	-
Balans per 31 december	€	244.756	€	1.049	€	-
		Stand per 01-01-17				Stand per 31-12-17
Boekwaarde						
Terreinen - 't Zwervel	€	29.496			€	29.496
Het ontmoetingscentrum 't Zwervel te Wijhe	€	-			€	-
Volkswagen	€	1.224			€	175
Inventaris	€	-			€	-
Balans per 31 december	€	30.720			€	29.671
					2017	2016
1.4.1.3 Vorderingen						
Te ontvangen rente/dividend				€	475	€ 643
Bijdragen jeugdontmoeting				€	4.850	€ -
Personeel				€	31	€ -
Voorschotten / Vooruitbetaald				€	45	€ 45
Debiteuren				€	-	€ 833
Balans per 31 december				€	5.401	€ 1.521

		2017	2016
1.4.1.4.A Beleggingen per fonds			
SPDE Barclays 0-3 Corporate Bond	€	-	€ 52.547
iShares Barcl Eur .Corp	€	-	€ 84.303
iShares Euro Corp Bond Sust Screen	€	75.315	€ -
Power Shares Euro Stoxx	€	34.800	€ 32.938
Dev. Mkt. Prop. Yld.	€	-	€ 9.740
SPDR SP 400 US Mid Cap	€	13.359	€ -
SPDR Barclays Inv Grade	€	-	€ 42.556
Amundi ETF Floating Rate Euro Corp 1-3	€	54.335	€ -
Vanguard FTSE	€	54.895	€ 54.048
iShares DJ STOXX Global Select Div 100	€	21.896	€ -
SPDR Barclays Convertible Sec. ETF	€	21.079	€ 21.654
Ishares Global Select	€	-	€ 22.480
Think i Boxx AAA	€	-	€ 47.314
Think Sustianable World	€	91.781	€ 100.043
BNP Paribas 6,30% 2017-2018 08/02	€	20.782	€ -
BNP Paribas 8,75% 2015-2017 04/01	€	-	€ 24.469
BNP Paribas 6,75% 2016-2017 30/01	€	-	€ 15.451
SPDR Barclays ST Treasury ETF	€	26.192	€ 29.220
Lyxor Smart Cash	€	-	€ 50.932
SPDR Thomson Reuters Global	€	62.776	€ 64.062
UBS Barclay US Liquid Corp	€	46.088	€ -
Lyxor \$ FRN EUR Monthly Hedged	€	38.604	€ -
Balans per 31 december	€	561.902	€ 651.757
1.4.1.4. B beleggingen per risico groep			
Zakelijke waarden	€	237.513	€ 234.699
Vastrentende waarden	€	324.389	€ 417.058
Balans per 31 december	€	561.902	€ 651.757
1.4.1.5 Liquide middelen			
Binckbank	€	866	€ 2.954
Binckbank (dollarrekening)	€	1.380	€ -
ING ZKL Spaarrekening	€	25.205	€ 20.088
ING rekening courant	€	86.245	€ 34.482
ING rekening courant Fonto	€	717	€ 3.106
ING rekening courant Wijhe	€	5.844	€ 790
ING rekening courant Partnerschap	€	884	€ 958
ING ATD Voluntariaatsfonds	€	28.812	€ 24.082
ASN	€	58.117	€ 57.590
Kasgeld	€	500	€ 652
Balans per 31 december	€	208.570	€ 144.702

PASSIVA 1.4.2							
						2017	2016
1.4.2.1	Verdeling Reserves en Fondsen						
	Reserves				€	695.562	€ 772.245
	Fondsen				€	<u>62.020</u>	€ <u>64.947</u>
	Balans per 31 december				€	757.582	€ 837.192
1.4.2.1.a	Reserves						
	Stichtingskapitaal				€	<u>45</u>	€ <u>45</u>
	Balans per 31 december				€	45	€ 45
	Bestemmingsreserve groot onderhoud						
	Saldo per 1 januari				€	100.000	€ 100.000
	Onttrekkingen boekjaar				€	<u>-</u>	€ <u>-</u>
	Balans per 31 december				€	100.000	€ 100.000
	Continuïteitsreserve						
	Saldo per 1 januari				€	500.000	€ 625.000
	Correctie i.v.m. bestuursbesluit				€	<u>-</u>	€ <u>125.000-</u>
	Balans per 31 december				€	500.000	€ 500.000
De reserves zijn nodig om bij tegenvallende inkomsten voort te kunnen gaan met de activiteiten, voor het bieden van een reële rugdekking aan vrijwilligers die een levenslang engagement met de beweging zijn aangegaan (op minimumloon), voor groot onderhoud en voor compensatie pensioentekort (wegens langjarig verblijf in buitenland t.b.v. de beweging). De gewenste reserve is naar de mening van het bestuur € 800.000. Zie voor een uitgebreide toelichting paragraaf 1.1 van het bestuursverslag							
	Reserve waardeverschillen beleggingen						
	Saldo per 1 januari				€	104.079	€ 76.340
	Mutatie boekjaar				€	<u>19.065-</u>	€ <u>27.739</u>
	Balans per 31 december				€	85.014	€ 104.079
	Overige reserves						
	Saldo per 1 januari				€	7.514-	€ 49.381-
	correctie i.v.m. bestuursbesluit				€	-	€ 125.000
	Mutatie boekjaar				€	<u>14.446-</u>	€ <u>83.133-</u>
	Balans per 31 december				€	21.960-	€ 7.514-
	Reserve activa doelstelling						
Dit is van het eigen vermogen vastgelegd in de materiële vaste activa (terreinen , gebouwen en voorraden) direct in gebruik van de bedrijfsvoering , zij kan daardoor niet meer voor andere doeleinden worden ingezet.							
	Saldo per 1 januari				€	32.711	€ 32.809
	Afschrijving gebouw				€	-	€ -
	Voorraad mutatie				€	<u>-528</u>	€ <u>-98</u>
	Balans per 31 december				€	32.183	€ 32.711
						2017	2016
	Reserve activa bedrijfsvoering						
Dit is van het eigen vermogen vastgelegd in de materiële vaste activa (inventaris en vervoermiddelen direct in gebruik van de bedrijfsvoering, zij kan daardoor niet meer voor andere doeleinden worden ingezet.							
	Saldo per 1 januari				€	1.447	€ 2.614
	Aanschaf				€		€
	Afschrijving				€	<u>(1.167)</u>	€ <u>(1.167)</u>
	Balans per 31 december				€	280	€ 1.447

1.4.2.1.b Fondsen								
Bestemmingsfonds								
Saldo per 1 januari				€	58.851	€	52.755	
Toevoegingen boekjaar				€	42.704	€	11.004	
Onttrekkingen boekjaar				€	(39.535)	€	(4.908)	
Balans per 31 december				€	62.020	€	58.851	
Verloopoverzicht bestemmingsfonds								
		Stand per		Toe-		Ont-	Stand per	
		01-01-17		gevoegd		trekking	31-12-17	
Computer Software Fonto	€	644	€	-	€	-	€	644
Groot Onderhoud Gebouwen	€	58.207	€	42.704	€	39.535	€	61.376
Volontariaatsfonds	€		€	-	€	-	€	-
Balans per 31 december	€	58.851	€	42.704	€	39.535	€	62.020
1.4.2.2 Kortlopende schulden								
						2017	2016	
Internationale Beweging ATD-Vierde Wereld								
Saldo per 1 januari				€	-	€	-	
Huur Regentesseplein 13, Den Haag				€	11.004	€	11.004	
Verrekening				€	11.004	€	11.004	
				€	-	€	-	
Het pand wordt gehuurd van International Movement ATD QUART MONDE								
De huur penningen worden aan het einde van elk jaar aan ATD Vierde Wereld geschonken en worden verantwoord onder de opbrengsten echter onder voorbehoud dat deze opbrengsten worden besteed voor groot onderhoud.								
Overige								
Crediteuren				€	6.063	€	6.559	
Loonbelasting en premies				€	4.479	€	2.017	
Pensioenfonds				€	3	€	-	
Accountant				€	4.840	€	4.840	
Volontariaatsfonds				€	28.812	€	24.082	
Vakantietoeslag				€	6.558	€	5.021	
Balans per 31 december				€	50.755	€	42.519	
Totaal				€	50.755	€	42.519	
Volontariaatsfonds								
ATD Vierde Wereld wenst de ontvangsten van het in verleden gemelde bestemmingfonds Volontariaatsfonds afgescheiden te houden van haar overige bezittingen. Bij onderhandse acte getekend 20 maart/ 11 april 2011 is dit Fonds opgericht. Dit Fonds wordt beheerd door 2 personen aangewezen door ATD Vierde wereld.								
						2017	2016	
Het Verloop van dit volontariaats fonds :								
Saldo per 31 december:				€	24.082		19.913	
Ontvangen rechtstreeks op Volontariaatsfonds				€	4.730		7.303	
Uitgaven				€	-		(3.134)	
Balans per 31 december				€	28.812		24.082	

<u>1.5 TOELICHTING OP DE STAAT VAN BATEN en LASTEN</u>			
		2017	2016
1.5.1	Baten uit eigen fondsenwerving	€ 206.990	€ 124.122
1.5.1.1.	Verkoop van artikelen (kaarten, publicaties en DvD)		
	Netto omzet	€ 3.671	3.556
	Kostprijs	€ -	-
	Bruto Winst	€ 3.671	3.556
1.5.1.2.	Ontvangen giften		
	Giften	€ 98.452	€ 82.429
	Eigen Bijdrage	€ 3.907	€ 2.278
	Totaal	€ 102.359	€ 84.707
1.5.1.3.	Legaten en Schenkingen		
	Mevrouw J.P.M. Verkleij	€ 12.479	€ -
	Heer P.C. Knuist	€ 13.758	€ -
	Mevrouw H.M.L.C. Sormani	€ 50.000	€ -
	Mevrouw A. Louwerse-Dijk	€ -	€ 10.000
	Heer P.N.Kruyswijk	€ 3.000	€ 3.000
	Totaal	€ 79.237	€ 13.000
1.5.1.4.	Overige baten fondswerving		
	Vakantiegeldbrieven	€ 9.537	€ 11.553
	Lidmaatschapsactie	€ 8.580	€ 9.644
	Totaal	€ 18.117	€ 21.197
1.5.1.5.	Collecten		
	Collecten	€ 3.606	€ 1.662
1.5.2	Giften		
	Bestemmingsgiften	€ 64.472	€ 14.770
	Groot Onderhoud Gebouwen	€ 11.004	€ 11.004
	Totaal	€ 75.476	€ 25.774
1.5.3.	Subsidies		
	Teruggave energiebelasting	€ 3.698	€ 2.993
	Overheid	€ -	€ -
	Totaal	€ 3.698	€ 2.993
		2017	2016
1.5.4	Baten		
	Rente bank	€ 98	€ 774
	Rente obligaties en dividend	€ 12.417	€ 11.128
	Gerealiseerde Koersverschillen Effecten	€ 8.843	€ 8.103-
	Ongerealiseerde Koersverschillen Effecten	€ 19.061-	€ 27.739
	Totaal	€ 2.297	€ 31.538
1.5.5	Overige baten		
	Huurbaten	€ 16.200	€ 17.760
	Overige	€ 611	€ 2.618
	Totaal	€ 16.811	€ 20.378

2.0 NADERE SPECIFICATIES van de BATEN en LASTEN							
2.1	Bestedingen doelstelling in Nederland						
	Bestedingen aan doelstelling		€	287.921	€	205.648	
	Ondersteuning internationale projecten		€	<u>2.601</u>	€	<u>2.445</u>	
	Lokale bestedingen		€	285.320	€	203.203	
2.2	Percentages			Werkelijk 2017	Begroot 2017	Werkelijk 2016	
	Kosten eigen fondsenwerving tov baten eigen fondsenwerving			5,31%	6,6%	7,41%	
	Kosten beheer en administratie tov totale lasten			8,11%	7,0%	12,47%	
	Besteed aan de doelstelling tov totale baten			95,0%	109,1%	118,69%	
2.3	Toelichting personeelskosten						
	Lonen en salarissen	€	97.085	€	93.991	€	75.965
	Sociale lasten	€	16.431	€	15.306	€	12.847
	Pensioenlasten	€	4.548	€	4.414	€	3.850
	Vergoeding stagiaires	€	7.737	€	30.000	€	16.447
	Overige personeelskosten	€	<u>6.261</u>	€	<u>6.916</u>	€	<u>6.739</u>
	Totaal	€	132.062	€	150.627	€	115.848
2.4	FTE's						
	Het gemiddelde aantal FTE's in 2017 bedroeg :4 (In 2016 : 4)						
2.5	Vergelijking begroting 2017 met de werkelijke cijfers						

In het algemeen bewogen de uitgaven van de activiteiten zich binnen de begrotingskaders.

De kosten van fondsenwerving bedroegen € 15.000 dat is minder dan begroot.

De uitgaven voor beheer en administratie bedroegen in 2017 € 26.000 (zonder de kosten van belegging van € 7.100) dat is € 3.000 meer dan begroot. Dit wordt vooral veroorzaakt doordat de kosten administratiekantoor ruim € 3.000 hoger uitvielen dan begroot.

Onder beheer en administratie vallen de secretariaatsmedewerker, huisvesting van de administratie, kosten administratiekantoor (boekhouding, salarisadministratie en jaarrekening), inschrijving Kamer van Koophandel, de kosten van het bestuur waaronder de verzekering bestuurdersaansprakelijkheid, kosten accountant en enkele andere geringe kosten.

Het percentage van de administratieve kosten bedraagt in 2017 8,11% van de totale uitgaven (in 2016 12,1%). Het bestuur meent dat het ten opzichte van vergelijkbare organisaties aan de lage kant is.

De kosten van de projecten, zoals vermeld in bijlage 1, waren met name voor het Ontmoetingscentrum 't Zwervel in Wijhe ongeveer € 10.000 ruim lager dan begroot. De belangrijkste oorzaak daarvan is dat de kosten voor de verbouwing/groot onderhoud van het Ontmoetingscentrum direct onttrokken aan het bestemmingsfonds groot onderhoud en niet als uitgaven bij 't Zwervel staan geboekt. Een belangrijke oorzaak is Daarnaast speelt dat de vergoeding voor de buitenlandse vrijwilligers nog niet is afgehandeld, zoals hiervoor beschreven. Waar tegenover staat een deel van de niet begrote kosten voor de aspirant-volontair en hogere uitgaven voor de internationale jongerenontmoeting (al staan daar tegenover extra giften met bestemming en hogere eigen bijdragen die dat compenseren).

Bij Partnerschap waren de kosten iets lager dan begroot, ondanks een deel van de onvoorziene uitgaven voor loonkosten van de nieuwe aspirant-volontair..

Vooraf is belangrijk de – inventieve - inzet van de vrijwilligers waardoor het gelukt is goedkoper te werken dan was voorzien. Zoals uit de beschrijving van de activiteiten in hoofdstuk D te lezen valt. Bestuursleden ontvangen voor hun werkzaamheden geen vacatiegelden of andere vergoedingen. Onkosten, zoals reiskosten, worden op declaratiebasis vergoed.

3.0 Niet uit de Balans blijkende verplichtingen

Er is een latente verplichting voor Nederlandse Volontaires die een periode in het buitenland hebben gewerkt. Deze morele verplichting is niet in rechte afdwingbaar. Er is nader onderzoek gaande.

4.0 DOEL en AARD van de Activiteiten

DOELSTELLINGEN VAN DE STICHTING (Art. 3 van de Statuten)

Lid 1 De stichting heeft ten doel:

- a. Het nemen en steunen van initiatieven die beogen al hetgeen het leven, de persoon en het gedachtegoed van Père Joseph Wresinski betreft levend te houden en bijgevolg;
- b. Het opsporen van en de strijd tegen de maatschappelijke en culturele buitensluiting van mensen, in het bijzonder de meest ernstige vormen daarvan.
- c. Het bijeenbrengen van de armsten en meest uitgesloten in een maatschappelijke stroming, de Vierde Wereld, waarin de armsten met hun bondgenoten (leden van het internationaal volontariaat en medestanders) samen strijden voor een samenleving zonder extreme armoede en maatschappelijke uitsluiting.
- d. Het vertegenwoordigen van de uitgesloten en de verdediging van hun rechten, voor zover en tot zolang zij daar zelf niet toe in staat zijn. Oogmerk is hen ten spoedigste zelf daartoe in staat te stellen.
- e. De volle ontplooiing en participatie van die personen en bevolkingsgroepen, welke het meest misdeeld zijn in de samenleving die hen omgeeft, en wel door middel van daadwerkelijke actie en van wetenschappelijk onderzoek

Lid 2 De stichting tracht haar doel te bereiken door:

- a. Het oprichten, resp. het bevorderen van de oprichting van instellingen die bijdrage tot de oplossing en het verdwijnen van maatschappelijke en culturele uitsluiting.

De stichting richt onder andere op:

- teams van volontairs, behorend tot het internationaal volontariaat van de beweging, gespecialiseerd in het werk te midden van ten achtergestelde en behoeftige milieus;
 - teams van volontairs, behorend tot het internationaal volontariaat van de beweging, gespecialiseerd in wetenschappelijk onderzoek met betrekking tot armoede en uitsluiting;
 - groepen van medewerkers die de doelstelling van ATD- Vierde Wereld in eigen dorp, stad of regio naar vermogen steunen;
- b. Een nauwe samenwerking met ATD-Vierde Wereld-organisaties in andere landen en met name in het kader van de "Internationale Beweging ATD-Vierde Wereld".
 - c. In de meest geschikte vormen samen te werken met of steun te verlenen aan alle instellingen en organisaties, nationale of internationale, openbare of particuliere, welke kunnen bijdragen aan de verwezenlijking van haar doel.
 - d. In het bijzonder, rechtstreeks of met medewerking van iedere natuurlijke of rechtspersoon, welke haar beginselen onderschrijft, ATD- Vierde Wereld Nederland te verzekeren van samenwerking met de hierop gerichte instellingen en organisaties, waarvan de middelen zullen worden aangewend voor duurzame verwezenlijking van haar doel.
 - e. De publieke opinie waakzaam te maken en algemene belangstelling te doen ontstaan voor de situatie van de maatschappelijke en culturele buitensluiting en voor de middelen die ter bestrijding daarvan kunnen worden aangewend, in het bijzonder door middel van het verspreiden van de door haar verworven kennis op dit gebied.

Bijlage 2

VERANTWOORDINGSVERKLARING 2017 VAN STICHTING ATD VIERDE WERELD NEDERLAND

Het bestuur van de Stichting ATD Vierde Wereld Nederland, hierna ook te noemen “de beweging”, verklaart

1. met betrekking tot de scheiding tussen de functies “toezicht houden” en “uitvoering”

dat de uitgangspunten voor de vitale en formele structuur van de internationale beweging ATD Vierde Wereld in Nederland, hun functioneren en onderlinge relatie en de verhouding met het algemeen secretariaat en de afvaardiging voor de regio Europa van de internationale beweging ATD Vierde Wereld zijn vastgelegd in een werkdocument van september 2008, dat het uitgangs- en vertrekpunt vormt voor de relatie en taakverdeling tussen bestuur en coördinatiegroep en die van bestuur en de internationale beweging.

dat conform het daarin gestelde het bestuur de juridische, financiële en publieke voorwaarden moet scheppen om de vitale structuur, waarin de uitvoering plaatsvindt, te ondersteunen en in stand te houden.

dat er sprake is van een regelmatig overleg tussen de nationaal coördinator en de voorzitter van het bestuur teneinde een goede afstemming tussen de formele en de vitale structuur te waarborgen en fricties te voorkomen resp. tot een minimum te beperken.

dat de nationaal coördinator aanwezig is tijdens de bestuursvergaderingen, teneinde een toelichting te geven op het verloop van de activiteiten, die plaatsvinden in de vitale structuur, alsmede de uitwisseling en discussie daaromtrent te ondersteunen. Dit naast de afstemming qua intenties en geïnformeerd zijn, die uitgaat van diens aanwezigheid tijdens de bestuursvergaderingen en het periodieke overleg met de voorzitter.

2. met betrekking tot de optimalisatie van de effectiviteit en de efficiency van de bestedingen

dat er in 2017 in iedere bestuursvergadering, en wel aan de hand van een door de boekhouding in overleg met de penningmeester opgemaakte tussenbalans, is stil gestaan bij en gekeken naar de stand van/het al dan niet in de pas lopen van de inkomsten en uitgaven en de mate waarin activiteiten hebben bijgedragen aan de hoofddoelstellingen.

dat het bestuur er in de tweede helft van 2008 voor heeft gekozen de bij Van Lanschot Chabot belegde gelden voortaan (actiever) te laten beheren en wel door Sequoia Vermogensbeheer middels een laag risicoprofiel. Het primaire doel hierbij is behoud van het kapitaal, met als secundaire doel inflatieverlies zo mogelijk te compenseren. Pas op de derde plaats komt een eventuele extra opbrengst. Dit heeft in 2017 geleid tot een licht negatief resultaat. Het bestuur beseft dat het nut van beleggen gezien moet worden over een langere periode. En over een langere periode gezien blijft het resultaat beter dan via een spaarrekening zou zijn behaald. Nadruk kreeg ook in 2017 de stapsgewijze activering van de fondsenwerving, hetgeen zich naar verwachting in 2018 e.v. jaren zal gaan vertalen in hogere opbrengsten fondsenwerving.

3. met betrekking tot de optimalisatie van de omgang met belanghebbenden

dat onder belanghebbenden in de zin van het functioneren van de Stichting ATD Vierde Wereld Nederland in de eerste plaats worden verstaan de personen en gezinnen, betrokken bij de activiteiten van de beweging, die zelf armoede van dichtbij ervaren;

dat telkenjare - in 2017 op 16 september - door bestuur en coördinatiegroep een jaarvergadering wordt geïnitieerd, tijdens welke het bestuur en de coördinatiegroep, die de activiteiten van de beweging in Nederland coördineert, rekening en verantwoording afleggen van de uitgaven en inkomsten, zoals tot uitdrukking gebracht in de jaarrekening betreffende het achterliggende begrotingsjaar.

dat er (ook) in 2017 bij de diverse activiteiten van de beweging in Nederland en met name met betrekking tot de Forumdagen, die hier het speerpunt van vormen, overleg en afstemming heeft plaatsgevonden met name de mensen, die actief betrokken zijn bij deze (Forum) activiteiten, en meer specifiek met degenen onder hen, die (langdurige) armoede van dichtbij kennen.

dat donateurs, ingeval van een grotere gift, consequent, zo mogelijk binnen een maand, via een brief zijn geïnformeerd over actuele activiteiten binnen de beweging. Donateurs ontvangen desgevraagd een jaarverslag en/of een recent exemplaar van het blad "Vierde Wereld", dat vier keer per jaar verschijnt. Op deze manier wordt getracht een goed contact met (ook) donateurs in stand te houden en relevante informatie te verschaffen van activiteiten en ontwikkelingen binnen de beweging.

4. met betrekking tot de functiescheiding tussen bestuur en coördinatiegroep

dat aan het principe van functiescheiding tussen uitvoeren, besturen en toezicht invulling is gegeven conform het gestelde in de statuten, nader uitgewerkt in het werkdocument "Uitgangspunten voor de vitale en formele structuur van de internationale beweging ATD Vierde Wereld in Nederland, hun functioneren en onderlinge relatie en de verhouding met het algemeen secretariaat en de afvaardiging voor de regio Europa van de internationale beweging ATD Vierde Wereld" van september 2008;

dat de nationaal coördinator in de gelegenheid is gesteld de bestuursvergaderingen bij te wonen en een toelichting te geven op de activiteiten binnen de vitale structuur, van welke gelegenheid hij resp. ingeval van zijn verhindering de medestander met wie hij samen de coördinatiegroep vormt, consequent gebruik heeft gemaakt;

dat het bestuur op hoofdlijnen en op afstand functioneert, met dien verstande, dat er in de gevallen, dat dit nodig wordt geacht, overleg en afstemming plaatsvindt met de nationaal coördinator en de coördinatiegroep en indien nodig met team Europa van de internationale beweging, met de intentie, dat de activiteiten genoemd in de activiteitenplanning zoveel mogelijk doorgang kunnen vinden resp. dat er, waar/wanneer dat gewenst is, temporisering plaatsvindt.

's-Gravenhage, 23 maart 2018.

Namens het bestuur,

dhr. D. L. van der Lecq
voorzitter

W.M.C. van Paassen
secretaris

dhr. A.L.J. Flapper
penningmeester

w.g.

w.g.

w.g.

Bijlage 3

Plannen voor 2018

De Vierde Wereld Beweging in Nederland wil in 2018 serieus de tijd nemen om een bezinningsproces te houden. De bedoeling van zo'n proces is om samen met de leden van de beweging de Lange Termijn doelen van de Beweging in Nederland te kunnen vastleggen. Een gezamenlijk doel geeft meer kracht en meer richting. En als het doel bepaald wordt geeft dit ook meer energie.

ATD Vierde Wereld Nederland wil zeker doorgaan met het doorgeven van de stem en de ervaring van mensen in armoede maar wij willen met het bezinningsproces preciezer zijn en samen benoemen wat wij de maatschappij willen brengen. Dit intern overlegproces is boeiend en kost tijd. In 2018, willen we dit heel ruim aanpakken. Dit betekent dat de leden en de lokale groepen erbij betrokken zijn.

Als de Lange Termijn doelen bepaald zijn, kunnen we kijken naar de middelen die wij nodig hebben om deze doelen te bereiken. Dat wil zeggen tijd nemen om met de internationale leiding van ATD Vierde Wereld een nieuw coördinatieteam te vormen. Eind 2017 heeft het bestuur gekozen om een interim coördinator te benoemen en in 2018 zal de leiding van de internationale beweging de samenstelling van een nieuw Coördinatieteam bekend maken.

Naast de Lange Termijn Doelen, het benoemen van een nieuw Landelijk Coördinator en de samenstelling van een nieuwe Coördinatieteam, willen wij in 2018 ook tijd nemen om de functie van onze gebouwen onder de loep te nemen. Met name de functie van de boerderij 't Zwervel en het beheren daarvan is een van de agendapunten die wij in 2018 zullen bespreken. Wij zullen een werkgroep vormen die gaat nadenken en verschillende scenario's bedenken voor de toekomst van de boerderij en voor het beheren daarvan. Wij willen kijken hoe het beheer op een andere manier ingevuld kan worden, zodat het niet de taak van de vrijwilligers van de Vierde Wereld moet zijn.

Een vierde hoofdstuk dat besproken gaat worden in het kader van dit bezinningsproces is: hoe kunnen we meer jongeren bereiken? De noodzaak om meer te gaan investeren in de verjonging van de Nederlandse Vierde Wereld is onderkend. ATD Vierde Wereld Nederland wil met veel energie, moed en hoop naar de toekomst kijken, maar het moet ook reëel zijn gelet op de huidige menskracht. Daarom is het van belang om tijd te nemen om de goede keuze te maken en nieuwe mensen enthousiast te gaan maken.

Dit wil niet zeggen dat de activiteiten stil liggen: integendeel, dit proces is de activiteit. Het brengt op een vernieuwde manier de leden van de Beweging samen. Ze voelen zich steeds meer medeverantwoordelijk om samen taken op zich te nemen om nieuwe mensen te werven, ondersteuning te bieden voor het onderhoud, maar ook om fondsen te zoeken. Deze samenwerking vergroot de eenheid van ATD Vierde Wereld in Nederland en het gezamenlijk gevoel van "daar gaan wij samen ervoor". ATD Vierde Wereld Nederland blijft vanuit de ervaring van mensen die armoede van generatie op generatie kennen het onrecht van de sociale discriminatie tonen en wil ook kijken hoe de regelgeving op dat vlak beïnvloed kan worden, zodat niemand tussen wal en schip kan vallen en in een situatie van "rechteloos" burger kan duiken. Wij willen een bijdrage leveren zodat de "vicieuze cirkel" van extreme armoede gebroken kan worden.

De activiteiten die ook in het plan voor 2017 genoemd staan blijven doorgaan, zoals de

bijeenkomsten op de boerderij in het kader van het bezinningsproces ("Forum"), de activiteiten van lokale groepen, kennisvergaring met name met de twee werkgroepen "spookburgerschap" en "het recht op gezinsleven", 17 oktober, vorming jonge vrijwilligers, fondsenwerving, duurzaam maken van de boerderij. Al zullen veel van deze activiteiten geheel of ten dele in het teken staan van het bezinningsproces.

Bijlage 4

		Begroting 2018
FONDSSENWERVING		
Baten uit eigen fondsenwerving		
Giften en bijdragen		97.300
Giften met bestemming		28.000
Legaten		35.000
Lidmaatschappen int. Beweging		10.000
Vakantiegeldbrieven		12.500
Totaal baten eigen fondsenwerving		182.800
kosten eigen fondsenwerving		
		10.406
In % van baten eigen fondsenwerving		6%
Verkopen publicaties en wenskaarten		
Resultaat verkopen publicaties		500
Resultaat verkopen wenskaarten		3.500
Totaal resultaat verkopen		4.000
Resultaat eigen fondsenwerving		176.394
Rentebaten en resultaat beleggingen		21.000
Overheidssubsidies		1.000
Overige baten en lasten		16.500
Totaal beschikbaar voor de doelstelling		214.894
BESTEDINGEN AAN DOELSTELLINGEN		
Activiteiten in Nederland		214.823
Ondersteuning internationale projecten		13.037
Overige, administratie en beheer		28.700
Totaal benodigd voor de doelstelling		256.560
Resultaat		41.666-
Opmerking: in vergelijking met de begroting 2017 zijn de projecten Fonto, Partnerschap en Wijhe samengevoegd tot Activiteiten (in Nederland)		